



DIRVA

THE FIELD
Nr. 47
Lapkr.-Nov. 24, 1955
Cleveland, Ohio

Penkioliktasis ALT suvažiavimas

Sumanymu, galinčiu Lietuvos bylą pajudinti tarptautinėje plotmėje net didesniu mastu, negu tai padarė Jungt. Valstybių Kongreso komisijos tyrinėjimai, šiaip jau šabloniškas penkioliktasis ALT suvažiavimas pasibaigė gyvai, su susidomėjimu ir net nuotaikos pakilimu.

Tai sumanymas, kurį ALT vicepirmininkas p. A. Ols atsiuntė Tarybai, tuo tarpu tik susipažinti, per ALT sekretorių P. Grigaitį. Jis Tarybos suvažiavimui buvo išdėstytas pačiu paskutiniu momentu, jau priėmus rezoliucijas, prieš pat išsiskirstant. Sumanymo esmė tuo tarpu neskelbiama, nes ji smulkiai negalėjo dar būti išdėstyta. Viena aišku, kad tai yra planas ir galimybė Lietuvos reikalą pajudinti tarptautinėje plotmėje, tarptautinio masto jūristų pagalba. Tarybai buvo pateiktas tik klausimas, ar ji principu tokiu sumanymu domisi ir ar turės pasiryžimo jį pasinaudoti.

Visi suvažiavimo dalyviai minčių priėmė entuziastingai ir įgaliojo Vykdomąjį Komitetą į sumanymą įsigilinti bei stengtis jį įgyvendinti. Darydami tai, jie ke didelį pasitenkinimą, kad kaip tik Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos atstovas Vykdomajame Komitete, nors dėl šeimos nelaimės (ponios Olenės sunkios ligos) ir negalėdamas asmeniškai suvažiavime dalyvauti, savo įdomia iniciatyva padarė įnašą į artimus ALT darbų planus, keliantį užsidegimą visiems su nauja energija stoti į darbą.

Išsisklaidė nepamatuoti gandai

Prieš susirenkant šiam suvažiavimui, kurnekur klaidžiojo pranašavimai, kad kažin ar tautininkų nesirengia traukti iš Tarybos. Mat, jeigu pasitraukė iš Reutlingeno, tai... Bet jau pačioje suvažiavimo pradžioje tie įtarimai gerokai prasisklaidė, kai buvo pamatytas ALTS delegacijos sąrašas: J. Bačiūnas (pavadavo A. Olį), A. S. Trečiokas, B. Nemickas (pavadavo A. Lapinską), J. Ginkus (kitą dieną jį pavadavo D. Klingą), M. Colney, J. Tysliava ir V. Rastenis (pavad. P. Linkų).

Dar kaikas kėlė susirūpinimo spaudoje pasirodžiusi žinia, kad ALTS numatanti vėl rengti Washingtono sąskrydį (su \$100,000 svmata) : tokiu atveju, girdi, tai būtų "separatinis veikimas". Bet ALT Pirmininkas p. L. Šimutis kaip tik labai pagyrė kaikurias paskiras iniciatyvas, nurodydamas, pavyzdžiui p. A. Rudžio vadovaujamą Chicago Lietuvių Chamber of Commerce, kurio iniciatyva daromi parengimai, kviečiami senatoriai, sudaromos net rezoliucijos Kongrese ir t.t. Tačiau rezoliucijų komisija pasiūlė priimti rezoliuciją, kurioje primenamas (ne labai tiksliai) Taryboje dalyvaujančių srovių ir organizacijų susitarimas vengti lygiagrečių veiksmų ir tų grupių (pačioms sau) prašymas Lietuvos bylos reikalais veikti tik ALT rėmuose. Rezoliucija taip suredaguota, kad V. Rastenis išskėlė klausimą, ar karta jis negalėtų taip suprasta, kaip pasmerkianti paskiras iniciatyvas, kurias ką tik labai išgyrė skatino ALT pirmininkas. Pirmininkas aiškino, kad ne. Anot jo, ką p. Rudis daro, tai gerai,

bet kitais atvejais tai gali atrodyti kitaip, todėl tokia rezoliucija visgi esanti reikalinga.

Tada atsistojo p. Grigaitis ir išdėstė atvirai, kad tokia rezoliucija reikalinga kaip tik tam, kad būtų sušaukta toki dalykai, kaip sąskrydžiai Washingtono, kuriuos esą galima ir Tarybos rėmuose rengti, jei jie būtų pripažinti reikalingi. Kalbėjo apie 25 minutes (ir tai buvo viena iš trumpiausių jo suvažiavime pasakytų kalbų!), o po jos jau kilo labai gausingos diskusijos už ir prieš tokios rezoliucijos reikalingumą. Vieni sakė, kad būtinai reikia dar kartą patvirtinti, kad Taryboje dalyvaujančios grupės tebėra susitarusios veikti Taryboje vieningai, o kiti sakė, kad kai tik imi aiškius dalykus labai primygtinai įrodinėti, tai tik sukelia įtarimą, kad gal ne visai taip yra. Buvo klausama, ar rezoliucijų komisija vieningai tą rezoliuciją rekomenduoja. P. A. Devenienė tvirtino, kad taip. Dr. B. Nemickas tada pareiškė, kad jis pritaręs tokiai rezoliucijai, kuri, jo nuomone, nieko kito netvirtinanti, kaip tik pakartojanti jau išdėstytą interpretaciją, teikiama tai rezoliucijai, jo nuomone pasikeičianti ir jis taip suprantama tai rezoliucijai pritarianti negalys. Dr. Grigaitis bandė aiškinti, kad čia jis tik tarp kito ko paminėjęs sąskrydžių pavyzdį, opozicija tai rezoliucijai jau buvusi ir be jo. Jam buvo nurodyta, kad jis gi sakėsi turįs p. Olio kažkokį projektą, kuris greičiausiai ir yra tas tariamas "sąskrydžio" projektas, siūlomas Tarybai vykdyti. Čia dr. Grigaitis piktokai atkirto, kad nieko panašaus, tai visai kas kita. Jam dar kartą buvo sakoma, kad tai greičiausiai tas pats dalykas, bet jis dar kategoriškai atkirto, net su priekaištu, kad tai netinkamas elgesys jam tokius dalykus sakyti, kadangi, esą, "Jeigu aš sakau no, tai yra no!" (Demokrato žodžiai "vadišui" J. Bačiūnui!...).

(Perkelta į 5 psl.)



JAV armijos inžinieriai matuoja sniego dangą Grenlandijos saloje. Ten yra armijos karinė bazė, kuriai reikia tunelių po siegu.

Priesaika Lietuvoje

Vokiečių karių laikraštys ("Deutsche Soldaten-Zeitung", 1955 m. vasario mėn.) yra buvusio belaisvio Willi Gutting straipsnis, pavadintas "Priesaika Lietuvoje". Jis pasakoja, kaip jam su vienuolika kitų jo likimo draugų teko dirbti Panevėžio lentpjūvėje, kurios garo mašina jiems, vokiečiams, buvusi šilta ne tik dėl to, kad kūrenama, bet ir dėl to, kad ant jos tebebuvusi mažytė lentelė su ją pagaminusio fabriko užrašu: "Maschinenfabrik J. Schulz, Leipzig".

Kiekvieną rytą jų prižiūrėtojas rusas, kai tik jie pasiekdavo darbovietę, sušukdavo: "Ein Kamerad — davor!" Tai buvusi ypatinga komanda, kuriai pasigirdus vienas iš belaisvių dingdavo su pora maišukų pro tvoros skyelę. Po kiek laiko grįždavo su pilna maišeliais, kurių turinys buvęs dalinamas į 13 lygių dalių: juk sargybinis irgi alkanas! Kiekvieną kartą maišukai būdavo pilni duonos, lašinių, svogūnų, raugintų agurkų.

Viena dieną jie visi 13, kartu su sargybiniais sėdėjo ant rąstų. Panevėžy buvusi šventė. Prieš juos buvusi ištista milinė ir ant jos trys atskirų krėvelių maišai. Kiekvieno po du kiaušinius (tik trylikto trys kiaušiniai, nes vienas buvęs atliekamas ir tas buvęs priskirtas sargybinui), po penkis saldžias bandutes, po kelias riekės pyrago, po gabalą duonos, gabalą lašinių ir po tris svogūnus. Susėdė ant sienojų ir žiūrėję nustebe į tokias... pokylio perspektyvas. Tada vienas iš jų atsistojo ir prabilęs:

"Treji metai esame šiame krašte ir reta buvo diena, kad būtumėm negavę duonos iš lietuvių rankų. Prisiminkit tik šiaulius: 4000 vyrų, ir kiekvienas kasdien gaudavom po gabalą duonos. Išties trejus metus! O juk tai suvalgė žmonės! Tai aš ir sakau jums: kas tą pamirš, tas neturi nei kibirkštėlės padarumo. Bet tikrai nei kibirkštėlės! Kai grįšim namo, turim tą pasakoti. Namie visi turi tą sužinoti. Viešpats mato, lietuviai yra mūsų Raudonasis Kryžius".

O kitas pridūrė:
"O jeigu kas nepadarys, tegu tam kėsnis greklėj sustoja, kai jis sėdės prie pilnos lėkštės!"
Tokia buvusi priesaika Lietuvoje, Panevėžio miesto lentpjūvėje. Vykdydamas tą priesaiką, Willi Gutting papasakoja tai per laikraštį.

SEKĖ KONFERENCIJOS EIGA

Lietuvos diplomatinės šefas S. Lozoraitis ir pasiuntinybės patarėjas Dr. A. Gerutis, būdami Ženevoje, turėjo visą eilę pasikalbėjimų su vakarų valstybių delegacijų, dalyvaujančių keturių valstybių užsienio reikalų ministerių konferencijoje, nariais. Per pasikalbėjimus buvo iškelti aktualūs Lietuvos valstybės liečiai klausimai ir buvo konstatuotas palankus mūsų teisių bei interesų supratimas.

S. Lozoraitis ir A. Gerutis palaikė Ženevoje artimą kontaktą su kitų valstybių stebėtojų ir Sovietų Sąjungos pavergtųjų valstybių atstovais.

Ministeris Lozoraitis pasirašė kartu su Estijos, Latvijos, Lenkijos, Rumunijos ir Vengrijos atstovais kreipimąsi į Ženevos konferencijos dalyvius — vakarų demokratijų atstovus, kuriuo reikalaujama atstatyti Sovietų Sąjungos pavergtų tautų valstybių nepriklausomybę. Šį kreipimąsi paskelbė šveicarų ir kitų valstybių telegramų agentūros ir jis buvo įdėtas daugelio valstybių spaudoje.

Ženevos konferencijai einant į galą, Lietuvos diplomatinės šefas S. Lozoraitis ir pasiuntinybės patarėjas Dr. A. Gerutis nuvyko į Ciurichą, kur pasimatė su keliais lietuvių visuomenės, veikėjais, atvykusiais tam tikslui iš Vokietijos. Plėtodami reikiamą Lietuvos laisvės bylos atžvilgiu pozityvų bendradarbiavimą tarp Lietuvos valstybinių organų ir lietuvių politinių susigrupavimų, pasitarimo dalyviai pasidalino informacijomis iš savo veiklos sričių.

Būdami Ženevoje ir Ciuriche, S. Lozoraitis ir A. Gerutis pasimatė su ten gyvenančiais lietuviais.

Pasiuntinybės patarėjas A. Gerutis iš Ciuricho sugrįžo į Ženevą, kur išbuvo iki konferencijos pabaigos.

VISAM PASAULY

• Vakarų Vokietija, po Ženevos konferencijos dar kartą įsitikinusi, kad sovietai sąmoningai vengia Vokietijos suvienijimo, pradeda spartinti kariuomenės organizavimą. Mano dar šiais metais į karių rūbus įvilkti 150,000 vyrų.

• 1956 metų rinkimuose demokratai mesį liberalinius ir pažangos šūkius. Tiems šūkiams bus į prezidentus parinktas ir atitinkamas kandidatas. Ar juo būsiąs Stevensonas, nors jau pats pasiskelbė kandidatuoju, dar nežinia.

• Keturių valstybių: Turkijos, Irako, Irano ir Pakistano ministeriai pirmininkai tariasi su Didž. Britanijos užsienio reikalų ministru Macmillanu. JAV į pasitarimus pasiuntė savo stebėtoją.

• Naujoji Argentinos vyriausybė, vadovaujama gen. Aramburo, pradėjo kietą peronistų valymą. Tūkstančiai peronistų sukišta į kalėjimus, daug karininkų šalinama iš kariuomenės ir areštuojama.

• Po nepavykusios Ženevos konferencijos Prezidentas Eisenhoweris vis manąs, kad susitarimo galima pasiekti, tik reikia vėl pasimatyti su Bulganinu. Tokia nuomonė kelianti nusistėbėjimą.

• Izraelis JAV nori pirkti 40 sprausminių lėktuvų ir eilę karinių laivų. Egiptas Amerikai priminė, kad Izraelis esąs ir taip geriau ginkluotas, todėl pardavimas ginklų bus įžiūrimas, kaip nedraugiškumas Egiptui.



Dalis respublikonų veikėjų, kurie mano, kad kovojant su tarptautiniu komunizmu reikia kietesnės rankos, mano, kad į prezidentinius kandidatus geriausiai tiktų dabartinis viceprezidentas Nixonas. Nuotraukoj Nixonas savo šeimos tarpe.

Ženevos konferencijos „Stalingradas“

Šioje Ženevos konferencijoje buvo sušaukta netoli dvidešimties posėdžių, pasakyta daug kalbų, pateikta nemaža pasiūlymų, tačiau konkrečių rezultatų nėra.

Konferencijos eigoje teko suvokti nemažą žmonių, kurie nerodė didelio optimizmo, bet kurie vis dėlto tikėjosi, kad bus pasiekta šokių tokių/visiųjų. Kai bolševikinės revoliucijos auklėčiai paminėti Molotovas išskriejo į Maskvą, vienas kitas laukė, kad jis parsivešias gerų žinių. Tačiau kaip sykis po to, kai Molotovas sugrįžo iš Kremliaus, jo kalba pasidarė dar šiukštesnė, nekaip paprastai.

Tuo metu buvo svarstomas klausimas dėl Vokietijos apsijungimo. Vakariečiai buvo iškėlę laisvų rinkimų klausimą. Molotovas savo atsakyme į vakariečių pasiūlymus nebeapliko jokio abejojimo, kad Maskvai laisvų rinkimų kelias yra visiškai nepriimtinas.

Tokį pareiškimą Molotovas padarė lapkričio 8 d. Toji diena kai kurių žmonių ir laikoma Ženevos konferencijos "Stalingradu". Vakarų delegatams nieko kito nebliko, kaip konstatuoti, jog tokios aplinkybėmis nebėra prasmės kalbėti nei apie Europos saugumą, nei apie Vokietijos sujungimą. Visiems pasidarė aišku, kad Molotovas nori ne tik patisilaikyti subolševikintą Rytų Vokietiją, bet kad jis

nori paversti "liaudies demokratija" taip pat Vakarų Vokietiją. Tenka tiksliai paklausti, ar Molotovo žūlumas yra didesnis, ar kai kurių vakariečių iliuzionizmas dėl bolševikų kėslių: tarytum ligšiol nebuvo aišku, kad bolševikai daugiausia bijo laisvų rinkimų ir tarytum ligšiol nežinota, kar Maskva nori pasilaikyti Rytų Vokietiją ir subolševikinti Vakarų Vokietiją...

Nuėjus niekais ilgai trukusioms kalboms dėl Europos saugumo ir Vokietijos apsijungimo, kelis posėdžius buvo diskutuota dėl nusiginklavimo. Savaime suprantama, kad ir šiuo klausimu pareikštos nuomonės pasirodė nesuderinamos. Maskva propagandiniams tikslais siekia, kad iš anksto būtų pasmerktas atominis ginklas ir kad būtų sumažintos karo pajėgos. Bet kai vakariečiai užsimena, jog pirmoje eilėje svarbu sukontroliuoti, ar pasižadėjimai toje srityje tikrai bus įvykdyti, Molotovas ima kalbėti propagandines kalbas, skirtas įvairiems naiveliams. Tokiu būdu ir dėl nusiginklavimo, kaip ir galima buvo laukti, nebuvo pasiekta jokio susitarimo, bent jau esminio pobūdžio. Po diskusijų buvo nusistatyta perleisti tą klausimą UNO nusiginklavimo komisijai, bet ši institucija tą reikalą svarsto jau kelinti metai!

Pagaliau pasiliko "kontaktų" tarp Vakarų ir Rytų klausimas. Pasirodė, kad ir šiuo klausimu pasireiškė visiškai priešingos nuomonės. Buvo paskirta ekspertų komisija. Sovietų delegatai iš pat pradžių pareiškė, kad spaudos cenzūros, radijo trukdymų, spaudos įsileidimo ir panašūs klausimai esą kiekvienos valstybės vidaus reikalas. Todėl vakariečiai neturį teisės tokių klausimų iš viso kelti, nes tai esą nesuderinama su vyriausybės galvų direktyvomis. Kas sovietams pirmoje eilėje rūpi, kad suvaržymų panaikinimas toms prekėms, kurios reikalingos jų karo pramonei. Pasak jų, tai esą "laisvės" varžymas. O visa kita esą sovietų vidaus reikalas, į kurį vakariečiai neturį teisės nė kištis.

Tokia Molotovo logika susilaukė griežtos replikos iš vakarų valstybių pusės. Tačiau tai nieko nepadarė. Siūlomose rezoliucijose pasitenkinama bendrybėmis, kurios praktinės reikšmės neturės. Kaip ir ligšiol, sovietai nesutinka nė kiek pakelti geležinės uždangos, kuri skiria jų užvaldytus kraštus nuo likusiojo pasaulio.

Nemalonūs faktai

Scripps-Howard laikraščiai pereitą savaitę spausdino seriją straipsnių apie Amerikos karo atsarginių parengimą. Straipsnių serija ir pavadinta "Mūsų neparengti rezervai". Straipsniuose kalbama apie labai nemalonius faktus. Dėstoma, kad yra begalo daug pinigų investuota į modernius ginklus, o atsarginiai ne tik nemoka jų vartoti, bet niekad nėra jų matę ir, net gaisdami laiką kai esti pašaukiami karinio parengimo pratyboms, taip pat neturi progos jų pamatyti. Esą rodomos įvairios karo taktikos filmos, kurios tačiau esančios senos ir tie taktikos metodai jau dabar esą nebetinkami, ką jau kalbėti apie ateitį. Tačiau dėsytotojai rodo tas filmas, kadangi reikia ką nors rodyti, o filmų ir kitų priemonių, kurios tiktytų pamokyti tokių dalykų, kurių praktikoje galėtų prireikti, neturi...

Ten, kur pagal planus turėtų praktikuotis batalionas, t. y., apie 500 žmonių, randama užsiėmimuose... 12, kadangi: pašaukta tik 200, ir tie patys beveik visi neparuošti operacinei praktikai. Todėl vieni turėję būti nusiųsti mokytis jiems skirtų darbų — kas virėjo paeigų, kas raštininko, o tie, kurie turi operuoti šautuvais, dar turi būti mokomi šaudyti bent taip, kad patys savęs nenušautų...

Tai tik maža dalelė pavyzdžių, kuriais, nurodant konkrečias vietas, parodoma, kad atsarginių parengimo programa Amerikoje yra skandalingoje būklėje.

Reikia manyti, kad į tokį nemalonų faktų rinkinį bus atkreiptas dėmesys ir bus imtasi priemonių tam sutvarkyti, jei pavyks. Straipsnio autorius nurodo aiški: tik visuotinė karinė prievolė rezervų parengimą gali išspręsti, o tie kariuomenės netarnavusiųjų šaukimai pirmadieniais ar vasarą porai savaitę pratyboms yra tik beprasmiš žmonių laiko ir milijonių lėšų eikvojimas.

Kažin, ar bus Amerikos spaudoje dėl tokių straipsnių tokia reakcija, kokios tektų laukti panašiu atveju iš lietuviškos spaudos. Sekant mūsų spaudos pavyzdžiais, tai tokių faktų kėlėjai turėtų būti išvadinti grovovais, kenkėjais, priešo agentais, paslapčių išdavėjais ir t.t.

Tiesa, kai reikalinga liečia karinius pasirengimus, gal ir nėra visai tikslu trūkumus nagrinėti viešai. Gal tikslingiau būtų rasti kitą kelią atkreipti dėmesį tu, kurių turėtų būti atkreiptas. Tik, greičiausia, šiaip jau dėmesio atkreipimas negelbsti, todėl ir griebiamasi viešo faktų pasiskelbimo.

Mūsų lietuviškoje praktikoje tai dabar jau nevalia minėti faktų, jei jie kam nors nelabai malonūs, nei kultūrinės, nei visuomeninės, ypač politinės veiklos srityje. Ypač didžiū "nusikaltimu" laikoma, jeigu kas viešai pasako, kad Reutlingene ne viskas gerai...



Irano ministeris pirmininkas Hussein Ala, 72 m. amžiaus, buvo sužeistas pasikesinant prieš jo gyvybę Teherane.

DIRVA THE FIELD

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILNIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio.

Telephone: HEnderson 1-6344.

Issued in Cleveland every Thursday.

Editor: Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879.

Subscription per year in advance: in the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50.

Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILNIS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnei), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio.

Telefonas: HEnderson 1-6344.

Išėina Clevelande kas ketvirtadienį.

Redaktorius: Balys Gaidžiūnas.

Išregistruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą.

Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00 Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50.

Atsk. Nr. kainą 10 centų.

Šia savaitę...

Balys Gaidžiūnas

Praejusį ir ateinantį savaitę daugelis lietuvių kolonijų, lygiai šiame krašte, lygiai kitose lietuvių laisvai gyvenamuose kraštuose, minėjo ar minės Lietuvos kariuomenės šventę.

Tų švenčių rengimu daugiausia rūpinasi patys kariai, dabar susiorganizavę į Ramovės skyrius. Jie pasitalkina gražesniais šventės pravedimui menines jėgas ir šventę paverčia patriotinės demonstracijos diena.

Lapkričio 23-ąją Nepriklausomos Lietuvos gyvenime buvo skirta kario garbei. Ta diena buvo parinkta todėl, kad lapkričio 23 gimė Nepriklausomos Lietuvos organizuota kariuomenė. Bet ir nepriklausomaj Lietuvoj, švenčiant kariuomenės šventę, buvo minimas tas Lietuvos karys, kurį amžių eigoje ginė Lietuvos laisvę. Tuo labiau dabar, kada tiek dar daug nenu-džiuvusio kraujo mūsų žemėje, prisimenamas tas karys, kuris atidavė viską, ką jis turėjo brangiausio, kad sumažintų savo tautos vaikų kančias ir priartintų Lietuvai laisvę. Prisimename sergį ar brolių, beveik beginklių partizanų, laisvės krauju nudažiusių mums šventą žemę. Prisimenam, kad ir mes atiduotume auką, kurią dabar galime atiduoti.

Mūsų kariuomenės, gal teisingiau pasakius kario šventę, skirta ne kitių bauginimui, ne grasinimui eiti ir grobti svetimas žemes, bet daugiau savos tautinės pareigos iškelimas rūpintis savąja žeme. Ji mums priklauso, ją mes turime ginti. Ir, gal nebūtinai fizinio ginklu, bet visokių ginklų, koks tais laikais mums įmanomas ir kokiuo mes galime priešą priversti trauktis.

Minint šią reikšmingą šventę, mes lenkiame galvas prieš visas tas moteris ir vyrus, kurie visais laikais Lietuvą ginė. Lenkiame galvas buvusiesiems vadams, bet nemažiau pagarbiai minime ir tuos karius, kurie kovodami, kad ir pilkojo artojo uniformoj, Lietuvai laisvę atnešė ir ją kaip šventą saugojo.

I Clevelandą šią savaitę suvažiuoja lietuviai studentai, Lietuvių Studentų Sąjungos nariai iš įvairių JAV universitetų.

Miela, kad lietuvių studentų skaičius šiame krašte kasmet auga. Nemažiau miela, kad ir mūsų studentijos organizaciniai ryšiai stiprėja. Negalima nesi-džiiaugti, kad jau eilę tų aktyviųjų studentijos atstovų, įsigiję mokslo laipsnius ir specialybę, išėina į praktiškąjį gyvenimą ir ryšiai nenutolti nuo lietuvių organizacinio gyvenimo. Jie, kaip šio krašto aukštųjų mokyklų auklėtiniai, gerai išmoko vyresniems sunkiausią prieinamą anglų kalbą, turi naujų draugų vietinių gyventojų tarpe, gali daug padaryti. Todėl reikia žiūrėti ir viską daryti, kad kiekvienas išsiskolines mūsų tautos vaikas, niekur neįduotų mūsų bendrųjų reikalų, neštų tą didelę tautinės pareigos našta, kurią jis gali nešti.

Girdėti, kad dabar šiame krašte Lietuvių Studentų Sąjungai jau priklauso netoli 800 narių.

Esą dar keli šimtai lietuvių studentų, kurie Sąjungai nepriklauso, bet priklausyti galėtų. Ir, esą, nepriklausančiųjų eilėse daugiausia yra tie studentai lietuviai, kurie yra čia gimę, iš ankstyvesnės mūsų ateivių kartos. Šia proga mes ir norėtume jų tėvams priminti, kad savo vaikus paragintų jungtis į bendrą Lietuvių Studentų Sąjungą. Vieną talka kitiems labai reikalinga, o bendrajam mūsų reikalui labai naudinga.

Visiems studentams, susirinkusiems į Clevelandą savo organizacinį reikalų ir tautinių pareigų svarstyti, geriausios sekmes!

Studijas baigusiems

Prieš penkeris metus gausiam lietuviškosios jaunumos būreliai pradėjus studijuoti JAV aukštosiose mokyklose iškilo svarbus reikalas tą jaunimą suburti po visiems lietuviams studentams bendros organizacijos stogu. Tuo metu įkurta dar nedidelė Lietuvių Studentų Sąjunga JAV iki šiol išaugo į didelę, kelių šimtų narių organizaciją. Ir pažvelgus į jos praeities veiklą galima drąsiai teigti, kad reikta kuri kita lietuviška organizacija per tą laikotarpį išvarė tiek naudingą ir taip platų darbo barą lietuvių išlaikymo ir lietuviškosios reprezentacijos laukuose.

Po penkerių metų gyvenimas vėl pastatė naujus reikalavimus. Didžioji dalis Sąjungos steigėjų ir pirmųjų narių per tą laiką praugo organizacijos ribas. Semestrai bėgo vienas paskui kitą. Bėgo metai. Stalčiuose atsirado naujai gauti diplomai. Albumai pastorėjo nuo suvažiavimų nuotraukų ir besišypsantių veidų iš keturkampės kepturės, palydėjusios iš universiteto suolo. Profesijos, įstaigos, laboratorijos, kareivinės, kietos ir minkštos kėdės su aštuoniomis valandomis daugelį išlaikė po platų kontinentą ir patiekė naujas problemas.

Profesinė atsakomybė ir pareigos, lydimos kasdienybės reikalų.

KAS ir KUR

• Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Chicago skyriaus valdyba lapkričio mėn. 26 d. 7 val. vakaro Bismarck viešbutyje (Randolph ir Wells St.) rengia vakarienę. Jos metu Dr. Steponas Biežis, Tautinės Sąjungos pirmininkas, padarys pranešimą iš kelionės po Europą.

• Chicagoje, lapkričio mėn. 26 d., šeštadienį, 8:30 val. ryto Sv. Pan. Marijos Gimimo bažnyčioje (6812 So. Washtenaw Ave.) įvyks gedulingos pamaldos už Sibire mirusio gyd., tautininkų veikėjo Prano Gelazio vėlę. Chicago tautininkai raginame pamaldose gausiai dalyvauti.

kalavimų bei šlamenčio čekio, išblaškė studentiškaį nerūpestingumą. Vestuvių bei krikštynų puotų triukšmas pakeitė studentiškus suvažiavimus. Tokios padėties ir tokių perspektyvų aki-vaizdoje iškilo gyvas reikalas suburti visus Lietuvių Studentų Sąjungą praaugusius narius, jau įgijusius mokslo laipsnius, į jiems pritaikytą organizaciją, kuri karts nuo karto suvestų visus į vieną vietą, palaikytų tarpusavio ryšį, prisidėtų prie lietuviško kultūrinio ir akademinio darbo bendrumenėje ir savo nariams padėtų tiesioginiai ar netiesioginiai geresnio rytojaus bei jo spaudos konferencijoj...

Šį reikalą matydama Liet. Stud. Sąjungos JAV centro valdyba deda pastangas suorganizuoti Lietuvių Akademinių Alumnų Klubą, kuriam priklausytų visi JAV lietuvių-ies aukštosiose mokyklose įgiję bakalaurą ar aukštesnius laipsnius. Klubui priklausytų tiek iš mokyklų išėję, tiek mokyklose studijas baigę diplomantai-ies.

Lietuvių Akademinių Alumnų Klubas (trumpinant LAAK) organizacinis sekretoriatas jau pradėjo darbą, kurio uždavinys yra: 1. Praveisti narių registraciją, 2. Liet. Stud. Sąjungos JAV metiniame suvažiavime Clevelande š. m. lapkričio mėn. 26 d. priimti laikiną Klubą veiklos programą, nustatant organizacijos galutinį vardą, 3. Išsiuntinėti ir surinkti narių anketas, 4. Praveisti Klubą valdybos rinkimus. Visi kolegos-ės, įsigiję aukštojo mokslo laipsnius JAV mokyklose, prašomi skubiai registruotis LAAK sekretoriato adresu:

Danutė Dirviškaitė, 4931 So. Artesian Avenue, Chicago, Illinois.

Registruojantis nurodoma vardas, pavardė, adresas, mokykla, įgytas laipsnis ir specialybė. Registruotis prašoma iki š. m. gruodžio mėn. 1 d. Taip pat kviečiami visi dalyvauti Sąjungos suvažiavime Clevelande š. m. lapkričio mėn. 26 d., kur bus svarstoma LAAK reikalai.

Liet. Stud. S-gos JAV l. v. var-du:

Br. Juodelis, Vicepirmininkas

GARANTUOTI SIUNTINIAI!

Lietuvoje ir į Pabaltijo kraštus, Ukrainon, Lenkijon, Rusijon greičiausiai ir pigiausiai siunčia siuntinius ši firma

J. Kamienski
JANIQUE TRADING CO.

1029 Fairfield Ave. (netoli W. 11 St.)
Cleveland 13, Ohio Telef.: CHerry 1-5547

Centrinė firma yra Toronto, Ont.
835 Queen Street West, Toronto, Ont.
ir skyrė didesniuose miestuose, Kanadoje ir Amerikoje. Išsiuntimo skyrius yra ir Clevelande.

Klijentų patogumui skyrė atidaryti:
1162 Broadway Ave., Buffalo 12, N. Y.
Telef.: FI 1272

2314 W. Chicago Ave., Chicago 22, Ill.
Telef.: BRunswick 8-6780

Visus mokesčius ir visas išlaidas apmokama čie vietoje, tat gavėjai krašte jau nieko nemoka.

Už naujas medžiagas imama tikrai 50% vertės.
Visas siunčiamas prekes galima pasirinkti įstaigoje, kuri atidara šiekvieną dieną nuo 12 val. p. p. iki 8 val. vakaro.

• Konsulas dr. J. J. Bielskis, atostogaudamas Phoenix, Arizonoj, skaitė paskaitą vietos liet. klube, kuris dabar turi virš 60 narių ir sėkmingai veikia.

• Dail. R. Vėselas yra pakviestas į jūrų komisiją nariu Amerikos grafikos-litografijos parodai, kuri įvyks Philadelphiajoje. Tos parodos daromos kasmet ir yra aukšto meninio lygio. Jose laimėję premijas kūriniai pareina Philadelphiajos meno muziejaus nuosavybėn.

• Dr. A. Šapokos Lithuania Through the Ages, iliustracinę Lietuvos istorijos santrauką, papildomai išleido Liet. Dienų leidykla. Knyga puikiai įršta kietais viršelais, kainą 3.50 dol. Gaunama pas spaudos platintojus ir Liet. Dienų leidykloje, 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif. Galima gauti ir Dirvoje.

• Iš Lietuvos gautame laiške apie P. Pakarklį taip sakoma: "Neseniai palaidojome Pakarklį, dar nesenas žmogus, bet sugalvojo pasitraukti iš šios ašarų pakalnės..." Atseit, gyvenimą baigė savižudybe.

• K. Zalkauskas, V. T. pirmininkas, keturių užsienių reikalų ministerių konferencijos metu buvo nuvykęs į Ženevą. Buvo patėbėtas Sovietų atstovų suruošto spaudos konferencijoj...

• Iš Lietuvos gautame laiške rašoma, kad Dagelytė-Valatkienė serga. Operavo vėžį.

• Amerikos Lietuvių Tarybos, Los Angeles sk. iniciatyva lapkr. 3 ir 4 dienomis buvo suruoštas "priėmimas" septyniems Rusijos komunistų laikraščių redaktoriams. Per dvi dienas buvo piktuojami Ambasador viešbučio visi jėjiniai. Piktavime dalyvavo virš 200 asmenų (lietuvių, latvių, estų, lenkų ir ukrainiečių) su 50 įvairiausių plakatų-sūkių. Šį įvykį nepaprastai gražiai atžymėjo penkios Los Angeles televizijos ir radijo stotys ir visi didieji LA ir Hollywoodo dienraščiai ir apylinkės miestų laikraščiai.

• Kanados lietuvių ženklię konkursu keliu, geriausiai suprojektavo A. Mačiulionis, iš Australijos. Jam atiteko \$100.00 premija.

• Studentų dailės parodos, rengiamos Lietuvių Studentų Santaros New Yorko Garbės Komitetan yra sutikę įeiti: pp. Gen. Konsulas J. Budrys, J. Ginkus, dail. Vyt. K. Jonynas, Vincė Jonuškaitė, dail. A. Merkeliene, kun. N. Pakalnis, A. Ratas, J. Šlepetys ir J. Tysliava. Parodos rengimo reikalais rūpinasi stud. Algis Sperauskas.

• Prašo atsiliepti svarbima reikalui Adele Dapkūniene. Rašyti: Anna Rimkewicz, 1001 East Parkway, Brooklyn 13, N. Y.

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PProspect 8-1717
Rezidencijos RERepublic 7-7868

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.
VAL.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Prečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Sečiad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE

Tel. ofico ARmitage 6-0161
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norwest Medical Center
2336 West Chicago Ave
Chicago 22, Ill.
VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p. pirmad., antrad., ketvirtad., penktad., 10 ryto — 1 p. p. trečiadieniais 12-4 p. p. šeštadieniais

530 lietuvių džiovininkų tremtyje nori gyventi — padėk jiems savo auka.

ROCHESTER

RUOSIAMAS DIDŽIULIS VAKARAS

Lapkričio 26 d., 7 val. v., parapijos salėje ruosiamas didžiulis priešadventinis linksnavakaris, kurio programą atliks iš New Yorko dramos artistas ir humoristas Vitalis Žukauskas. Po programos bus turtingas bufetas ir šokiai.

I šį vakarą kviečiami visi Rochesterio ir apylinkėje gyvenantieji lietuviai, nes bus labai įdomi ir linksmą programa. Vakara ruošia vietos Santarvės skyrius ir jo pelnas bus skiriamas žurnalui Santarvė parenti.

Išvyksta dail. L. Vilimas. Nuo gruodžio 1 d. iš Rochesterio išsi-kelia į Cincinnati dail. Vilimas su šeima, kur jis gavo savo specialybę, kaip dailininkas-dekoratorius, atsakingas pareigas vieno didžiausio krautuvė. L. Vilimas, kaip dailininkas ir visuomenininkas, daug reikėsi Rochesterio amerikiečių ir lietuvių visuomenėje.

Sporto klubas Sakalas lapkričio 12-13 dienomis šventė savo metines ir ta proga Rochesterio suruošė sporto šventę, kurioje atvyko Detroito ir Hamiltono krepšininkai. Newjorkiškiai prieš pat rungtynių pradžią pranešė negalės dalyvauti, todėl jų vietos greitomis buvo pakviesta vietos amerikiečių YMCA krepšinio komanda, kuri ir laimėjo turnyro pirmą vietą. Antra vieta atiteko Detroitui, trečia — Sakalui ir ketvirta — Hamiltonui.

Bendruomenė, skautai, Ramovė ir ateitininkai buvo paskyrę nugalėtojams dovanas. Rochesterio lietuvių visuomenė savo atsilankymu gausiai parėmė šias mūsų sportininkų varžybas.

P. SLAPELIS

senos kartos lietuvis, išvyko pastoviai apsigyventi į Kaliforniją. Tai buvo susipratęs ir patriotiškas lietuvis. Ypač buvo duosnus savo aukomis lietuviškiems reikalams — kasmet aukodavo ALTui po 100 dol.

COLUMBUS

RENGIA POBOVI

Amerikos Lietuvių Bendruomenė Columbus, Ohio rengia pobuvį — pasilinksminimą. Įvyks 1955 m. lapkričio mėn. 26 d. Amerikos Makedoniečių Bendruomenės salėje, 794 South Front Street, Columbus, Ohio.

Nuo 7 iki 12 val. vakaro bus šokiai ir turtingas bufetas. Biletus galima gauti pas rengėjus. Prašome skambinti: Pranui Viskoui, CA 1-9651; Betty See AM 3-9722; Janina Snider BR 9-9578.

NEW YORK

SUPIKETUOTAS "LAISVĖS" KERMOSIUS

Lapkričio 13 d. piketuotojų buvo daug. O komunistų susirinko vos apie 95. Visi buvo seneliai ir keletas suvargusių bobučių, kurios atėjo su draugu Bimba.

Bepiketuojant įvyko kažkoks sprogimas iš vidaus ir išbėrėjo abiejų pusių sklepo langai komunistų valgykloje. Policija tuo momentu buvo labai susirūpinusi. Piketo stebėtojai matė juodus dūmus iš kamino. Įdomiausia staigmena buvo kai Bimbos garsioji solistė išėjo iš koncerto salės laukan su tamsia raudona baline sukele ir pradėjo negrąžiais žodžiais kolti piketininkus.

Policija uždraudė Bimbos menininkams koltotis, visus menininkus suvarė į jų pačių lizdą. Piketas tęsėsi nuo 2 p. p. iki 5 val. vakaro. M. Ragaitis

DIRVA

atlieka įvairius spaudos darbus. Jūs galite pigia kaina atsispausdinti profesines korteles, įvairias blankas, vakarams biletus, vestuvių pakvietimus, plakatus ir kt.

Užsakymai priimami ir paštu.

DIRVA — 1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio
Telef.: HE 1-6344

TUOJ ISIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Anglų kalbos skaitymas	Milžino paunksmė
V. Minkūnas 2.00	Balys Sruoga 2.50
Anoj pusėj ežero	Mėnuo vad. medaus
J. Aistis 1.50	N. Mazalaitė 2.50
Aukso kirvis	Naktys Karališkiuose
Juozas Švaistas 2.50	L. Dovydonas 2.00
Apie laiką ir žmones	Orą pro nobis
J. Aistis 2.50	J. Gliuda 4.00
Audra Žemaičiuose	Orfėjaus medis
VL. Andriukaitis 2.20	A. Nyka-Niliūnas 3.00
Atlaidų pavėsy	Pažemintieji ir nuskriaustieji
P. Abelkis 4.00	F. M. Dostojevskis 2.50
Aukso ruduo	Popular Lithuanian Recipes
M. Vaitkus 1.25	J. J. Daužvardienė 2.00
Būdas Senovės Lietuvių ...	Po Tėvynės dangum
Sim. Daukantas 4.00	Žodžiai vytės Nemunėlio.
Būkite sveiki	Paveikslai V. Augustino 2.00
Dr. S. Biežis 2.00	Pragaro povalstės
Baltasis Vilkas	V. Alantas 3.50
K. Binkis 1.00	Pirmas rūpestis
Balutis	Jurgis Jankus 2.00
J. J. Bačiūno leidinys 1.50	Pietų vėjelis
Buriavimas ir jūrininkystė	Vytė Nemunėlis 1.00
B. Stundžia 2.00	Paklydę paukščiai I
Cezaris	Jurgis Jankus 2.20
Mirko Jelusis 2.00	Paklydę paukščiai II
Didžioji Virėja	Jurgis Jankus 2.00
V. Varnienė 6.00	Pietų kryžiaus padangėje
Didžioji kryžkelė	Sudarė Gaučys 4.50
B. Brazdžionis 2.00	Paskutinis Prūsų sukilėlis
Duktė	M. Springborn 2.00
Alė Rūta 2.40	Petras Širvokas
Daiktai ir nuorikos	Juozas Švaistas 2.75
Leonardas Žitkevičius 1.00	Pasiragavęs kirviu
Don Kamilius mažasis pasaulis	Jurgis Jankus 1.50
Guarachi 2.50	Rytų pasakos
Didžiosios atgailos	V. Krėvė 3.00
R. Spalis 3.50	Gaudoni batukai
Doleris iš Pittsburgho	Jurgis Savickis 1.50
Stepas Zobarskas 0.80	Sudie, pone čipse
Eldorado	James Hilton 0.75
J. Švaistas 1.50	Strėlė danguje
Gyvačių lizdas	Henrikas Radauskas 2.00
Francois Mauriac 2.60	Saulės Takas
Gimdytoja	Nelė Mazalaitė 3.50
Francois Mauriac 1.75	Šilkai ir vilkai
Gabija, literatūros metrašis	Runcė Dandieris 1.00
Gintariniai vartai	Senųjų lietuviškų knygų istorija
N. Mazalaitė 2.00	V. Biržiška, kiet. virš. 3.00
Gyvulių ūkis	papr. virš. 2.00
George Orwell 1.00	Saulutė debesėliuos
Giesmė apie Gediminą	L. Žitkevičius 1.50
B. Sruoga ir V. Petravičius 2.00	Šventieji akmenys
Jaunai inteligentėi	Faustas Kirša 2.00
V. Andriukaitis 1.25	Įventojai Lietuva
Kryžkelės	Jurgis Savickis 3.00
A. Vienuolis 3.50	Teresė Neumanaitė
Kaimynai	J. Burkus 3.00
J. Paukštelis 2.50	Tipelis
Kaip jie mus sušaudė	Trumpa diena
J. Petrutis 1.80	Alė Rūta 4.00
Kuprelis	Pulgis Andriusis (įršta) 3.00
Tomas Seimins 2.00	Tomas Nipernadis
Keliai ir kryžkelės	August Gailit 2.80
Putinas 2.50	Tarp pelių ir vyrų
Kon - Tihl	John Steinback 1.25
Thor Heyerdahl 3.75	Užgesęs sniegas
Gaimiečiai	Aloyzas Baronas 2.50
V. S. Rymont I-II-III-IV	Ugnies pardavėjas
I ir II dalis po 3.00	Balys Rukša 1.00
III ir IV dalis po 3.50	Uždraustas stebuklas
Kudirkos raštai	Stasius Būdas 2.60
Coreta	Užuovėja
Stasius Būdas 1.80	M. Katiliškis 3.50
Kregždutė I	Vanagaitis
A. Rimkūnas 1.50	monografija
Kregždutė II	Valerijono lašai
A. Rimkūnas 2.75	Dr. S. Aliūnas 1.00
Kiškučio vardinės	Vilnius Lietuvos gyvenime
Stasys Džiugas 1.50	Dr. A. Šapoka 1.50
Lietuvos pinigai	Velykų pasakos
Juozas K. Karys 5.00	N. Butkienė 1.00
Lietuva	Vyturėliai Laukuose
A. Remoras 2.75	Vikt. Šimaitis 0.75
Taišakių žmonės	Trylika nelaimių
G. Panini 2.00	R. Spalis 1.25
Moters širdis	Vaikų knygelė
Guy de Maupassant 2.60	M. Valančius 1.80
Vyrų kraitis	Varpai skamba
Medžio raiziniai	Stasius Būdas 2.50
Jon. Kondius 5.00	Žemaičių krikštai
Mikuckis 2.50	P. Abelkis 2.50
	Žemaitės nepražus
	Balys Sruoga 3.00

Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pinigų siųskite: DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio

Norilsko sukilimas

Norilsko stovyklų sistemoje (Jenisiejaus upės srityje) tebėra apie 100,000 nuteistųjų. Visa stovyklų sistema MVD registruose žymima Nr. 384. Tai yra turtingiausias Sibiro rajonas. Anglies klotai tenai siekia 7 metrų storumo ir anglis geriausias rūšies. Tažmyrsko srityje, apie 60 kilometrų nuo Norilsko miesto, yra didžiuliai klotai aukso, sidabro, platinos, kobalto, nikelio ir, galbūt, uranijaus.

Vienas iš nesenai į Vakarus atvykusių belaisvių yra suteikęs daug žinių apie tą, kaip sako, įvairių tautybių žmonių krauju permirkusią sritį. Pasakotojui maždaug pažįstamos tik septynios iš apie 40 tos srities stovyklų.

Stovykla No. 384-2, kurioje buvo daugiausia užsieniečiai, po 1954 metų sukilimo uždaryta ir kaliniai iškelti į Taišeto sritį. Netoli nuo tos stovyklų yra kita, No. 384-3, žymima "KTR" ženklų, vadinasi skirta ne politiniams, o kriminaliniams nusikaltėliams, atseit, katorgos darbų stovykla. Tačiau šioje stovykloje buvo apie 3000 raudonarmiečių, jų tarpe net keletas karininkų iš maršalo žukovo štabo.

Stovykloje No. 384-4 dauguma kalinių buvo pabaltiečiai. Jie daugiausia dirbė prie namų ir fabriky statybų. Stovykla No. 384-5, kurioje irgi buvo daug pabaltiečių, turėjusi apie 4,000 kalinių. Jie buvo priskirti prie darbų stiklo ir koklių fabriko. Ši stovykla, kadangi esanti ant kalnelio, virtusi 1954 metų sukilimo centru. Stovykla No. 384-6 skirta moterims. Čia dauguma kalinių taip pat buvo iš Pabaltijės, o stovykloje No. 384-7 (irgi moterų) dauguma buvo ukrainietės. Stovykla No. 384-8 specialiai saugoma. Joje laikoma iki 12,000 kalinių, daugiausia sunkiųjų kriminalinių nusikaltėlių.

Be Norilsko ir Tažmyrsko sričių, netoliese esanti dar Voločansko grupė su 12 stovyklų, apie 80-90 kilometrų nuo Norilsko. Šios grupės stovyklos žymimos "ITL" ženklų, tai yra "Pataisos darbų stovyklos" (Ispavitelno trudovyje lageria).

Šioje srityje, apimančioje visas minėtas grupes, 1954 metais buvo išplitęs sukilimas, kuris buvo žiauriai numalšintas, tačiau neliko be tam tikrų laimėjimų. Beginkliai kaliniai narsiai išsikovojo palengvinimų iš milžiniškos ginkluotos pajėgos, nors aukos buvo labai didelės.

Sukilimo išvakarės

1954 metų pavasarį į Norilsko sritį (laivu, Jenisiejaus upe) buvo atgabenta didelė grupė naujų kalinių ukrainiečių, perkeltų iš Karagandos srities. Jie atvežė naujienų apie Karagandos sukilimą. Pasakojo, kad sukilimo pa-

sėkoje administracija buvo priversta įvesti visą eilę palengvinimų: buvo panaikinti numeriai ant kalinių drabužių, pašalintos grotos nuo langų, įvestas atlyginimas už atliktas darbo normas ir buvo leista susirašinėti su namiškiais. Atvykusieji buvo apgyvendinti daugiausia stovykloje No. 384-5. Čia administracija buvo sudaryta iš buvusių kalinių, kurie buvo gana teisingi savo valdomiesiems. Atvykėliai tuojau paskleidė tas žinias ir į kitas stovyklas, užmezgė ryšius, paskyrė patikėtinius ir buvo paskirta data sukilimui: vienas liepos mėnesio pirmadienis 1954 metais.

Sukilimo pradžia

To pirmadienio rytą stovykloje No. 384-5, kai buvo po pusryčių įsakytą rikiuotis vykti į darbą, niekas įsakymo neklausė. Sumišę prižiūrėtojai pranešė tai augštesnei administracijai. Beveik tuojau atsirado pats generolas Semionovas, visos Norilsko stovyklų sistemos administracijos viršininkas su štabu ir sustiprinta sargyba, kurioje buvo ir kulkosvaidiainkai. Stovykloje jau buvo iškelta balta vėliava — visuotinio streiko ženklas. Į Semionovo komandą kaliniai atsiliepė, kad jie turį išsirinkę atstovus ir su jais reiklia kalbėtis. Semionovas reikalavo visus išsirikiuoti, bet niekas nesirikiavo. Atstovai apsupo Semionovą ir pareikalavo, kad stovykloje būtų tuojau įvestos tokios pačios lengvatų, kaip Karagandoj, o taip pat pareikalavo, kad būtų sudaryta galimybė susisiekti su pačiu Malenkovu ir kad Malenkovas atvyktų dery-



Kanadoje, prie St. Lawrneces ir Nicolet upių, Que. provincijoje, įgriuvo žemė su penkiais namais. Didelis pavojus ir Nicolet katedrai.

boms, kadangi enkavedistai apgaudinėją kalinius, kaip kokius galvijus. Semionovas įsakė šauti. Po pirmo šūvio vienas krito negyvas ir devyni sužeisti. Bet tuo pačiu momentu, per kelias minutes minios kalinių sugriovė barakų pečius ir apsiginklavę plytomis puolė urmu Semionovą ir sargybą. Po plytų kruša Semionovas su sargybiniais turėjo bėgti.

Pažymėtina, kad bokštų sargybiniai nepaleido nei vieno šūvio. Mat, jie turi savo viršininką, kuris jokios komandos jiems nedavė, o Semionovo jie neprivalėjo klausyti. Sargybinių viršininkas jau nuo seniau buvo bloguojis su Semionovu ir kaliniams taitai buvo žinoma.

Nušautasis kalinys buvo pats samokso vadas, ukrainietis, prieškomunistinis partizanas, jau ir anksčiau buvęs sužeistas kovose prieš bolševikus. Jo kūno kaliniai sargybiniams neatidavė, bet iškilmingai palaidojo ties barakais.

Du mėnesiai streiko

Nejauki ramuma įsiviešpatavo Norilsko srityje. Beveik du mėnesius kaliniai nei piršto nepajudino "didžiosios tėvynės" labui. Vidujinės stovyklų administracijos pareigas apėmė kalinių rinkti atstovai. Stovyklose buvo pastatytos barikados, buvo iškasti tuneliai į sandėlius, atsigabenti įrankiai iš jų. Tuos įrankius kaip kas mokėdamas pavertė ginklais. Geriausias ginklas buvo — negesintų kalkių bonka, kuri pataikyta į taikinį sprogdavusi kaip rankinė granata... Toki pasirengimai vyko visose sukilimo apimtos srities stovy-

lose. Visur įvestas griežtas maisto racionavimas. Padėtis buvo gana keista: visa tai vyko sargybų akivaizdoje. Sargybiniai stovėjo savo bokštuose ir lyg nesidomėjo, kas dedasi stovyklų viduje.

Semionovas grįžo

Iš pradžių Semionovas atrodė nežinas kaip pasielgti. Pradėjo kone kasdien kartoti įsakymus kareiviams šauti sukilėlius, bet kareiviai neklausė. Jis pašalino nepaklusniusius kareivius, bet kiti irgi nešaudė. Semionovas kartojo per garsiakalbius ultimatumą: "Arba liaukitės maištauti ir stokit į darbą, arba mirsit!" Pagaliau prie to ultimatumo dar pridėjo: "Visi, kas nesutinkat su streikininkais, tuojau pereikit pro sargybas į tankų apsaugą". Bet niekas nėjo. Jei ir buvo svyrjuojančių, tai dieną niekas nedrįso eiti, bijodami, kad kiti juos tuojau akmenimis užmuš. Tik naktimis keletas perbėgo į MVD pusę. Tie ultimatai buvo skelbiami jau atvykus MVD daliniams su tankais, kurie, pralaužę medinę stovyklos sieną, stovėjo parengtyje. Bet, nors ir kaip siuto Semionovas, kad jo ultimatumų neklausia, dar neįsakė tankams veikti, kol nebuvo visos stovyklos reikiamai apsuptos.

Tankai prieš medinius barakus

Baigus pasiruošimus, prasidėjo žudynės. Pirmi šūviai kaliniams nebuvo labai nuostolingi, nes jie buvo pasislėpę apkausose. Tada tankai patraukė barakų link ir juos sulaužė, paskui pasuko apkausų link ir išvaikė iš jų kalinius tiesiai į ginkluotų emvedistų rankas, kurie buvo apsupti stovyklas trimis ratais.

Antrojoje stovykloje sukilimas praėjo palyginti ramiai, nes ten buvo daug užsieniečių, kurie sukilime aktyviai nedalyvavo. Vokiečiai laikėsi nuolačiai, kaip stebėtojai (mat, jau vylys, kad gali būti netrūkus paleisti, tai nerizikavo).

Moterys prieš tankus

Aštrausias pasipriešinimas vyko šeštoje — moterų stovykloje, kur buvo dauguma pabaltiečių, jų tarpe daugiausia lietuvių moterų, kitos daugiausia ukrainietės. Moterys, išgirdusios pradedusį šaudymą vyrų stovyklose, nelaukė, kol pradės į jas šaudyti. Jos šimtais apsupo tankus, įsiveržė į juos ir rėkdamos puolė tankus plikomis rankomis, už plaukų bei dantimis kandžiodamos ištraukė iš jų kareivius. Kareiviai sumišo tokio puolimo ir daugelis buvo tikra to žodžio prasme "išvesti iš rikiuotės". Bet galų gale mūsų pasidarė žiaurus, kruvinas ir pergale buvo ginkluotųjų pusėje. Bet ir paskui, tardymo metu, moterys laikėsi labai narsiai.

Zuvo apie 15,000

Po mūsų prasidėjo tardymai ir "teismai". Tardytojai naudojo informacijomis, gautomis apie sukilėlių vadus iš tų naktimis perbėgusių išdavikų. "Teismai" be pasigailėjimo smerkė sušaudyti ar pakarti. Tik užsieniečiams buvo švelnesni. Deja, lietuviai "teisėjų" akyse nebuvo įskaitomi į tą kategoriją. Skaičiuojama, kad iš viso sukilimo metu žuvusių bei paskui sušaudytų ar pakartų buvo apie 15,000.

Pats Semionovas gavo 25 metus?

Po sukilimo numalšinimo stovyklose pasirodė naujas administracijos viršininkas Cariovas. Visi buvo nustebinti, kad pirmas jo žodis buvo — pranešimas, jog "Tarybinė valdžia įsakė" tuojau panaikinti numerius ant kalinių drabužių, nuimti langų grotas ir t.t., žodžiu sakant, patenkino visus sukilėlių reikalavimus (išskyrus tik pasimatymą su Malenkovu). Leista laiškus rašyti į namus kas mėnuo.

Vienas ukrainietis (iš Banderos armijos) kalinys paklausė

KOTRYNA GRIGAITYTĖ

NEŽINOMAS KARYS

Ak, niekas nepašventino duobės
Ir kryžių nepaženklino kapų.
Tik rūstūs ažuolai
Garbės sargyboje budės
Ir lapkritys raudos
Ant Nemuno krantų.

O broli, o kary!
Nelygioje kovoj tau kritus,
Mes dedam įrašą savon širdin:
Tu būsi laisvės pamatų
Mums skambantis granitas.

Cariovą, kur gi tas budelis Semionovas. Cariovas į klausimą atsakė šalta, kad Semionovas pats viso ko kaltininkas ir už tai jis bus griežtai nubaustas. Vėliau buvo patirta, kad Semionovas nubaustas 25 metams ir atsiųstas į tos pačios Norilsko srities vieną stovyklą... Ar tikrai, žinoma, įrodymų stinga.

Pasakotojas po to buvo peros armijos) kalinys paklausė

grupe kitų kalinių. Tenai jie pasakojo, kas atsitiko Norilске ir tai padarė didelį įspūdį tanykščiams kaliniams. Šių metų rugsėjo mėnesį jis buvo išleistas į Vakarus.

(Kitame numeryje apie lietuvius Norilске).

DIRVA
LAUKIA
JOSŲ TALKOS!



Del tokių
priežasčių

Jums patiks

STROH'S turi
puikų skonį
joks kitas alus
negali prilygti.

Stroh's

Jis yra šviesesnis!
Dabar už vietines kainas

PENKIOLIKTA

ANTANAS TULYS

Jonas Brazdelis įvertė versį į vežimą ir smagiai pasakė čia pat stovinčiai savo žmonai:

— Tai penkioliktas ir galas. Dabar pamatysime.

— Paskutinis! Mūsų pažadai išpildyti. Dabar pažiūrėsime, — garsiai atsiliepė žmona.

Ūkininkai džiaugėsi ne tuo, kad nebereikės daugiau versių atiduoti bažnyčiai, bet tvirtu savo tikėjimu, kad nuo dabar jų namai bus apginami nuo visokių nelaimių. Jie, kaip čia sakoma, buvo pilnos žemės ūkininkai, jų sodyba sidabriniais stogais dengta, ir jiems vienas versis per metus paauguoti bažnyčiai buvo lengva, nepajuntamas dalykas.

— Bus smagiau gyventi, kai neberekės bijoti, — vėl džiaugėsi vyras, kažin ką tvarkydamas apie arklio galvą.

— Tikrai taip. Bet skubėkite apsirėdyti, jau vėlu, — pastebėjo moteris.

Tėvas ir sūnus, kurio vardas buvo taip pat Jonas, įėjo vidun apsilvilti šventadiniais. Šį kartą Brazdelis norėjo įeiti į kleboniją, paprašyti klebono palaiminti jų sūnų, sulaukusį penkiolikos metų.

Per praeitą keturioliką metų versis klebonui buvo nuvežamas ne tik tą pačią dieną, bet ir tą pačią valandą. Šis paskutinis bus pristatytas tą pačią dieną, tai balandžio 15-tą, bet keliomis valandomis vėliau. Pavėluota dėl berno, kuris skiedryne, užsižiūrėjęs į sugrįžusį varnėną, įsikirto koją.

Balandžio penkioliktoji Brazdelių sodyboje buvo laikoma nelaiminga diena. Beveik kiekvienais metais tą dieną čia atsitinka kokio nors nelaimė, kartais ir sunki pakelti. Ir tai prasidėjo labai seniai — nuo tėvuko laikų. Padavimas eina, būk šį prakeikimą užkoręs ant Brazdelių namų Jono Brazdelio tėvo tėvas, Jurgis Brazdelis, kuris ir pats, dar jaunas būdamas, balandžio penkioliką pri-

gėręs linų markoje. Esą kažin kuriais metais balandžio penkioliką Jurgis, užsimiršęs, nusisplovė į ugnį ir paskui prasidėjo nelaimės.

Prieš penkioliką metų, kai gimė jiems sūnus Jonas, jaunas tėvas pasiryžo pašalinti šį prakeikimą.

Sūnus gimė balandžio penkioliką, kiek vėliau paaiškėjo, kad Brazdelienė daugiau gimdyti nebegalės. Dėl to tėvams labiau parūpo, kad sūnus sveikas užaugtų nešti Brazdelių vardą šioje sodyboje. Tėvas galvojo ir galvojo, ką reikia daryti. Pats nieko nesugalvojęs, kreipėsi į kleboną. Pats patarė ūkininkui paauguoti bažnyčiai po versį kas metais per penkioliką metų, paskui tėvuko užtrauktas prakeikimas nueis į balą. — Penkioliką metų ilgas laikas. Aš norėčiau, kad mano sūnus būtų apsaugotas nuo nelaimių dabar tuojau, — pasakė ūkininkas. Čia klebonas padarė užtikrinimą: — Per tą laiką pasitaisyk jum kitokių nelaimių, bet jūsų sūnui nieko bloga neatsitiks. O už penkiolikos metų ir kitos jūsų nelaimės paskės baloj.

Čia nušvitę ūkininko veidas, čia jis pa-

žadėjo bažnyčiai penkioliką pienu nupenėtų versių. Pirmąjį buliuką, veislinį, gerai paaugusį, Brazdelis nuvežė birželio penkioliką, kad pagreitintų laiką nors metais. Ir štai šiandien įverstas į vežimą penkioliktas, paskutinis versis. Sūnus Jonas auga sveikas, didesnis ir diktesnis už kitus savo amžiaus berniukus... Ir išmintingas vaikas. Tais metais nelaimių, tiesa, pasitaikė visokių, bet Jonukas nė į pirštą nėra įsiplovęs. Ir atmintis jo! — Visą Maironį deklamuoja iš atminties.

Prie vežimo motina pabučiavo ir peržegnojo sūnų, paleisdama į trumpą kelionę. Kai vyras patempė vadeles važiuoti, tai ūkininkė, ūmu atsiminus, smagiai sučiauskėjo:

— Palauk, vyrel! Aš dar įmesiu skilandį, dešrą prie paskutinio versio. Tai bus klebonui už sūnaus palaiminimą.

Taip ji ir padarė. Paskui akimis išlydėjo vežimą siauru keleliu, kurio šonuose telkšojo vandens pilni grioviai.

Kelyje Brazdelis dairėsi į kaimynų laukus, trobas ir kartu džiaugėsi, kad jo laukai geresni, gražesni trobos, kad jo stogai skar-

da dengti ir atrodo, kaip sidabras. Laukuose dar telkšojo liūgai, bet aukštesniose vietose pradėjo džiūti, kai kur avelės jau išleistos į lauką, išlindę žolių daigai. Oras kvėpia pavasariu.

Kelias buvo šlapias, žemesniose vietose klimpo. Važiuoti teko lėtai. Į klebono kiemą Brazdelis įsuko jau temstant. Jį pasitiko klebono ūkvedis.

— Būnus versis, — jis pastebėjo.

— Gal negeresnis už kitus, bet ir neprastesnis. Tai paskutinis — mūsų pažadai jau išpildyti, — atsakė ūkininkas.

— Taip aš gidirėjau.

— Šį kartą aš norėčiau pamatyti patį kleboną. Noriu, kad palaimintų mano sūnų, še šitą paršėlį.

— Nežinau — šiandien klebonas turi svečių.

— Tik valandžiukę, aš neilgai. Prašau pasakyti gerbiamajam klebonui, kad aš, Jonas Brazdelis, atvežiau savo sūnų palaiminti. Be to atvežiau dar kažką, ką norėčiau pats paduoti klebonui.

— Palaukite, — paprašė malonaus vei-

Lietuvai laimėjo daug simpatijų

Užpėreitą sekmadienį (lapkr. 12) New York'e pasibaigė visą savaitę trukusi tarptautinė moterų paroda, kurioje New Yorko lietuvių laimėjo daug simpatijų Lietuvai ir lietuviams. Šimtai tūkstančių žmonių, ne tik iš paties New Yorko, bet ir iš kitų miestų, aplankė tą parodą. Ji vyko milžiniškose kareivinių patalpose, kur savo eksponatus buvo išstatičius trisdešimties tautybių moterys ir daugybė amerikiečių moterų draugijų.

Lietuvės lankytojų dėmesį patraukė originalia Kalėdų eglaitė, kuri buvo papuošta šiaudiniais žaisleliais. Tūkstančiai žmonių, sustoję prie lietuvių kiosko, gerėjosi eglaitės teiravosi, kaip ji taip gražiai papuošta. Jiems buvo aiškinama, kad šitaip ne tik eglutės, bet ir savo grįžios vidurį puošdavo žmonės Lietuvoje. Amerikos skautai ir karo veteranų organizacijos specialiai kreipėsi į lietuvių skyriaus parodos vadovę, prašydami, kad lietuvių skautės jiems parodytų, kaip tie šiaudiniai žaisleliai gaminami. Daugelis lankytojų norėjo ir tų žaislelių nusipirkti, bet jie nebuvo parduodami, nes tai buvo dekoracinė eglutė.

Daug lietuviškų liaudies dirbinių, tokių kaip, pavyzdžiui, medžio drožinių, lietuviškų juostų, siuvinėtų priuostėlių, apmegtų nosinačių ir kitų dalykelių parodos lankytojai nusipirko. Buvo gintaro dirbinių, lietuviškų knygų, šventinių sveikinimo atvirukų. Buvo ir lietuviškų saldainių, sausainiukų ir kaimiško sūrio.

Iš tų visų dalykų lankytojai labiausiai domėjosi gintaru. Kaip ankstyvesnėse parodose, taip ir šiemet, lankytojai vis klausinėjo, iš kur ir kaip gintaras yra atsiradęs. Moterys, tautiškais drabužiais apsirengusios, kurios pavilione budėjo ištisomis valandomis — aiškino praeiviams apie gintarą, apie Baltijos jūros krantą, kur tas gintaras buvo bangų išplaunamas, apie žvejus, kurie eidavo laisvai gintaro žvejoti. Ir visada pabrėždavo, kad dabar Lietuva — kuri dažnai vadinama gintaro kraštu — yra svetimų valdžioje ir to krašto gyventojai lietuviai yra pavergti.

Medžio drožiniai, daugiausia kryželiai, kuriuos lankytojai labai pirkė, jiems priminė Lietuvą. Aiškintojos sakė, kad Lietuva dar yra vadinama ir kryžių bei smūktelių šalimi. Lankytojas buvo pabrėžiama, kad anksčiau Lietuvos sodybas ir pakeles puošė tokie mediniai kryžiai, kuriuos dabar jie mato miniatiūrose. Bet dabar, buvo sakoma, vieni kryžiai supuvo, ar tapo nuverstą okupanto, o naujų statyti neleidžiama.

Lietuviškos gamybos sūris pa-

rodos lankytojų tarpe turėjo didelį pasisekimą. Parduota jo net 65 svarai. Tas sūris buvo pagamintas senosios kartos amerikiečio lietuvio Paknio ūkyje, netoli New Yorko. Lankytojai ragavo ir skonėjosi sūriu. Ir čia vėl buvo proga jiems paaiškinti, kaip laisvai ir nepriklausomai gyvendamas Lietuvos ūkininkas sau pasigamindavo tokio skanaus sūrio, o dabar jis yra priverstas badmiriauti kolūkiuose.

Moterys, kurios vadovavo lietuvių kioskui ir tenai budėjo, pačios dėvėjo tautiniais drabužiais ir ant kaklo turėjo gintarų. Kiosko vedėja Marija Varnienė, kuri vilkėjo vilnietiškais drabužiais, turėjo dvi eiles gintarų, kurių viena eilutė buvo natūrali, taip, kaip jie randami gamtoje, o kita buvo nušifuotų. Lankytojams aiškindama, ji dažnai jiems rodė savo karolius, o, be to, ji dar turėjo du didelius natūralaus gintaro gabalus iliustracijai. Varnienės buvo pavaduotoja Paulina Šimėnienė, o Elena Kulbokienė buvo liet. paviliono dekoratorė.

Be to kiosko, New Yorko lietuvių parodoje turėjo dar ir dailės skyrių, kuriame buvo išstatyti dailininkų Vitkauskaitės, Jonyno, Galdiko, Pr. Lapės, Kiaulėno ir Košubų darbai. Kasdien per visą savaitę parodoje buvo specialios programos drabužių parodai ir jame vis dalyvaudavo lietuvių. Lietuvaiteis, kartu su kitomis tautomis, su savo tautiniais drabužiais dalyvavo ir televizijos programoje ir tokiu būdu jas galėjo stebėti milijonai žmonių po visą Ameriką.

Visų parodoje dalyvaujančių tautų ir Jungtinių Tautų vėliavos buvo sustatytos parodos salės viduryje ir tenai stovėjo per visą savaitę. Ten buvo ir Lietuvos trispalvė. Ji taipgi stovėjo ir milžiniškoje parodos scenoje, kurioje lapkričio 13 d. nuo aštuntos ligi devintos valandos vakare vyko lietuviška programa. Jos klausėsi tūkstančiai lankytojų. Pradžioje sveikinimo žodį tarė Lietuvos Generalinio konsulo New York'e pavaduotojas vicekonsulas Anicetas Simutis, o Brooklyno Operetės Choras, vadovaujamas muziko Stankūno, sugiedojo Lietuvos Himną. Po to vyko meninė programa. Brooklynietė Marijona Strumskienė angliškai pranešinėjo koncerto dalyvius ir jų programą. Lietuviškas dainas atliko tas pats Operetės Choras, Mykolo Liuberskio vedamas skautų oktetas ir Sauliaus Jankaus vadovaujami Mairomio vardo šeštadieninės mokyklos tautinių šokių šokėjai.

Lietuvių skyrių toje tarptautinėje parodoje rengė dvi New Yorko moterų organizacijos. Tai Pabaltijo Moterų Tarybos lietuvių klubas ir Brooklyno moterų

Vienybė. Lietuvių skyriaus vedėja parodoje buvo Vincė Jonuškaitė. Tai jau treči iš eilės metai, kai toje parodoje dalyvauja tos organizacijos. Anksčiau joje dalyvaudavo New Yorko Lietuvių Tarybos suorganizuotos moterys.

Si paroda iš viso šiemet buvo trisdešimts antroji, o lietuvių joje dalyvauja jau nuo 1942 metų. Vienerius metus toje parodoje, pačioje pradžioje, kai tik 1941 m. joje dalyvauti buvo pakviestos tautinės grupės, lietuves atstovauti buvo prasiveržusi Amerikos lietuvių kairiųjų organizacija. Bet išaiškinus, kad ji pritaria Lietuvos pavergimui ir kad jai nerūpi Lietuvos žmonės, kuriuos jos čia nori atstovauti, joms ta teisė buvo atimta. Ir nuo to laiko lietuvių skyriumi rūpinasi tokios organizacijos, kurias remia visa Amerikos lietuvių patriotinė visuomenė ir laisvinimo įstaigos. Taip pat ir kitos tautos iš už geležinės uždangos parodoje atstovaujamos organizacijos, kovojančių už tų kraštų išlaisvinimą.

Būdinga yra ir tos parodos bendrosios vadovybės palankus nusistatymas pavergtųjų atžvilgiu. Šiemet tarp keturių, kaip ir kasmet, žymiausių moterų yra ir rusų rašytojo Tolstojaus dukterė Aleksandra, kuriai garbės medalis suteiktas už tai, kad jos vadovaujamas Tolstojaus Fondas tūkstančiams atbėgėlių iš už geležinės uždangos organizavo globą bei padėjo įsikurti.

OMAHA

ISRINKTA NAUJA APYLINKĖS VALDYBA

Dar sausio mėn. sušauktame ALB Omahos apylinkės narių visuotiniame susirinkime nepavykus išrinkti naujos valdybos, senoji valdyba ėjo praeigas iki šiol. Dabar, lapkričio mėn. 6 d. visuotinis apylinkės narių susirinkimas, be svarstytų kitų apylinkės klausimų, išrinko ir naują valdybą, kurią sudaro: pirmininkas — Dr. J. Petrikonis, vicepirmininkas — A. Dubauskas, sekretorius — J. Drukeitinienė, išrinktas — J. Sermukšnis, karto-tekos vedėjas — M. Mockienė, kandidatas — J. Jablonskis.

Į kontrolės komisiją išrinkta: pirmininkas — J. Povilaitis, sekretorius — Mikėnaitė, narys — J. Sakalas, kandidatas — R. Drukeitis.

Prisimenant, jog sausio mėn. įvykęs susirinkimas praėjo karštų ir aštrių diskusijų ženkle dėl laikino Lituanistinės Mokyklos uždarymo, galima buvo tikėtis, jog ano susirinkimo diskusijų aidai atsilieps ir į šį susirinkimą. Tačiau ano susirinkimo prezidento sekretorius inž. J. Dami-jonaitis paruošė nors gan ilgą ir smulkų susirinkimo protokolą, bet su meistrišku diplomatiškumu apėjo ano susirinkimo "kampuotus" diskusijų vietas, jog, protokolą perskačius, niekas neturėjo nei ko pridėti, nei atimti. Taip pat ir senosios valdybos pirmininko J. Sakalo pranešimas — detalus ir išsamus, bet drauge gerai apgalvotas ir santūrus, nors ir lieté malonius ir nemalonus praeities įvykius, bet jokių diskusijų nesukėlė.

Atrodo, kad šiuo susirinkimu

buvo nutrauktos diskusijos, liečiančios artimos praeities nesu-sipratimus ir Omahos lietuviai, kaip ir anksčiau, vėl draugiškai bendradarbiaus atlikdami tas pareigas, kurias privalo atlikti dėl pavergtos Tėvų žemės.

Susirinkimui pirmininkavo — E. Petraška, sekretoriavo — J. Bukšnyš.

J. P.

DETROIT

SOLISTĖS A. STEMPUŽIENĖS KONCERTAS — S. L. A. NOMINACIJOS

Sekmadienį, spalio 30 d. įvyko solistės Aldonos Stempužienės koncertas, kurį suruošė SLA Seimui rengti komisija. Koncertas pasisekė gerai visais žvilgsniais. Publikos prisirinko pilna svietainė, vėliau atėję turėjo koncerto klausytis stati.

A. Stempužienė dainavo gražiai. Už tai publika nesigailėjo katučių.

Pagelbiniu dainininku buvo Pranas Zaranka, tenoras, ir gi gražiai pasirodęs.

Po koncerto SLA Detroito veikėjai vaišindamiesi, politikavo jau prasidėjusiais Susivienijimo Pildomosios Tarybos nominacijų klausimais. Detroitiečiai nutarė siūlyti į Tarybą porą naujų žmonių. Į sekretorius Igną Kaunelį, SLA 352 kuopos narį ir sekretorių, iš Detroito. Į išdininko vietą inžinierių Aleksandrą Chapliką,

iš Bostono Mass. Dėl išdininko nuomonės skirės, kiti detroitiečiai siūlo kitus kandidatus. K.

Isidėmėk DIRVOS

adresą —
1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

CLEVELAND FABRIC SHOP

13560 Euclid Ave.
706 East 185th St.

GL 1-8523
IV 1-6832



Liberace Record

Gaukite kas priklauso iš Society

NOW AT ANY OF
OUR 9 CONVENIENT LOCATIONS

Main Office 127 Public Square	Uptown Branch 921 Huron Road
Collinwood Branch 14707 St. Clair Avenue	Heights Branch 2245 Lee Road
Kinsman Branch 14006 Kinsman Road	Lakewood Branch 14903 Detroit Avenue
Memphis-Fulton Branch 5200 Memphis Avenue	South Euclid Branch 4461 Mayfield Road

Van Aken Branch
20313 Van Aken Blvd.

Society for Savings
IN THE CITY OF CLEVELAND
Founded 1849

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

Jūs norėsite šią didelę plokštelę prijungti prie savo rinkinio. Nauja Liberace plokštelė gaunama tik Society. Paprašykite, kai atidarysit sąskaitą su \$25... ar kai tiek pridėsit prie dabartinės sąskaitos. Gaukite savo plokštelę iš Society, kuris turi 9 skyrius.

Geriausi sveikinimai draugams ir rėmėjams

TRUCK DRIVERS UNION LOCAL NO. 407

WILLIAM J. WELCH, SEC'Y-TREAS.

2070 East 22nd Street

do žmogus ir sugrįžęs pasakė, — Galite eiti tiesiai į kleboniją, klebonas tamstų laukia.

Klebonijoje prie didelio stalo sėdėjo trys kunigai ir vienas svietiškis, tai pašto viršininkas. Ant stalo gulėjo dalinamos kortos, pinigai ir stovėjo kelios bonkos gėrimų. Klebonas buvo smagus ir malonus. Pirma palaimino Dievą, paleido kažin kokį juokelį, o paskui pasakė:

— Matai, mes lošiame preferansą ir geriam. Taip pasitaikė.

Brazdelis savo galvoje nusistebėjo, kad kunigai nesislepia.

— Tai ir gerai, — pasakė jis. Bet tuojau pridėjo, pažvelgęs į mūką ant sienos. — Gerai, kad prieš Dievo akis, ne už akių.

— Nėra to, kas galėtų būti už Dievo akių, — pastebėjo klebonas.

— Gal tik žmogų sekiojančios nelaimės, — prasiartinė ūkininkas.

— Ir tos neišeina iš Aukščiausiojo akių. Kalbant, klebonas padėjo ant stalo Brazdelio atvežtus skilandį ir dešrą ir padavė ūkininkui nemažą stiklą vyno.

— Gerk iš sykio, — paragino klebonas.

— Labai stipras, — pasakė Brazdelis.

— Pusė vyno, pusė spirito.

— Atvežiau klebonui paskutinį versį — išpildžiau savo pažadus.

— Sakyk, bažnyčiai, ne klebonui. O pažadai bažnyčiai niekada nepasibaigia. Jei pasibaigtų, tai ir bažnyčios nebeturėtų. Tegu ir vaikas viena išgeria. Aš jam silpnosio paieškosiu. Matai, kaip išsitempė tas jūsų sūnus Jonas. Ir tvirtas ir raudonas.

— Jau penkiolikos. Atvežiau palaiminti. Tas nelaimingas mum penkioliktas, kaip tėvelis žinai.

— Reikia nebijoti. Ta pati nelaimė gali taip pat pasitaikyti ir kitą dieną. Kad nelaimės jums pasitaiko vis balandžio penkioliktą, tai tik taip pasitaiko, kad taip pasitaiko. Taip supuola. Nežinau, kaip aiškiau galėčiau pasakyti. Na, dar po vieną. Vieną tavo versį aš užsiauginau ir išėjo geriausias veislinis.

Ūkininkas paėmė į ranką trečią stiklą.

— Man jau kojas atima, — pasakė jis.

— Tai niekas — bus smagiau parvažiuoti namon, — pasakė klebonas. — Gerk iš sy-

kio. Jums reikėtų dar dukrelės, dar kito sūnaus; vieno vaiko geriems žmonėms negana. Mes norime, kad lietuvininkai pustūsi, nesirauktų. Se kur gali būti nauji pažadai — kitas penkiolika teliukų, ar paršiukų.

Čia klebonas ėmė garsiai juoktis. Juokėsi ir kiti. Juokėsi ir Jonas Brazdelis. Jonukas tik šypsena parodė.

Paskui klebonas išlydėjo ūkininką ir palaimintą jo sūnų už durų. Čia juos peržegnojo, palaimino jų kelionę.

Brazdelis, rodydamas savo sveikatą, pagriebė sūnų už pažastų ir įmetė į vežimą, paskui pats smagiai išoko, smagiai patempė vadeles, smagiai smikštelėjo botagų. Išganytas arklys piestu atsistojo.

— Namon, Jonai! Lėkime namon — motina rūpinasi, — garsiai kalbėjo Brazdelis. Mėnulis buvo pakilęs ir pilnas, naktis šviesi. Matėsi grioviai. Arklys bėgo smagiai, smagiai taškė purvą.

— Tėtė per greitai leidi, — pastebėjo sūnus.

— Tu nebijok, Jonai, aš žinau, ką darau — važiuoju viduriu kelio.

Paskui tęsėsi ilga tyla. Brazdelis nors ir buvo vyno nuteiktas drąsai, bet kažin ko bijojo. Bijoj, kad į griovį neįvažiuotų, bijoj, kad kas kelio nepastotų, bijoj, kad kokia dvasia neužpultų.

— O auri! Jau matosi mūsų stogai, — pagaliau linksmai pasakė tėvas. — Še ir mūsų kelelis. Še ir parvažiuavome!

Tuo metu Brazdelienė buvo išėjusi prie kopytėlės melstis, kad vyras ir sūnus laimingai sugrįžtų. Kopytėlė buvo įkelta į seną beržą prie kelio, netoli jų gryčios. Ji ten įkelta, kad Nukryžiavotas tolintų nelaimės. Ir ji balandžio penkioliktą ten padėta.

Ūkininkė buvo tiek susikaupusi į maldą ir tuo apkurtas, kad neišgirdo parvažiuojančių artinantis. Ją pakėlė arklio nusiprunkštimas. Ji išsigando ir pašoko ant savo kojų. Tai pabaidė arklį. Arklys metėsi į šoną ir apvertė vežimą į griovį. Brazdelis spėjo iššokti iš vežimo, Jonukas atsidūrė griovyje, po apverstu vežimu.

— Čia, motin! Vaikas po vežimu! Tu vadelėm arkliai drošk, kad trauktų, o aš kelsiu, — suriko Brazdelis.

Brazdelis atrėmė petį į drabynas, rankomis nutvėrė stebulę ir, stenėdamas, vėl suriko:

— Drošk!

Arklys, padroštas, nutraukė pakinkalą, nubloškė moterį į griovį kitoj pusėje kelio. Brazdelis pats įvirto į griovį. Bet jis tuojau išsoko, greitai ištraukė žmogą, kuri jau negalėjo pastovėti. Jis ją pasodino ant kelio ir bėgo ieškoti sūnaus. Vežimas buvo pavilkta koki trisdešimt pėdų, bet Brazdelis greitai surado vietą kur vežimas apvirto, greitai ištraukė sūnų iš griovio pilno vandens. Vaikas atrodė negyvas. Tėvas užsimetė sūnų ant peties, gabakšnojį žmogą.

— Ar tu paeini? — paklausė.

Moteris atsistojo.

Tėvas nunešė sūnų į gryčią, kniupščia paguldė ant suolo. Bandė atgaivinti.

Už pusvalandžio motina uždegė žvakę. Tėvas gi padėjo sunkią savo ranką ant žmogų peties ir ramino ją:

— Nutilk, motin. Ateina karas — nežinome, kas čia paliks, kas nepaliks.

(Pabaiga)

Rašyti ar nerašyti, siūsti ar nesiūsti?

V. BARTKUS

Jungtinių Amerikos Valstybių ir Sovietų Sąjungos bosams praėjusią vasarą Ženevoje šypsenomis pasikeitęs pasaulis ėmė laukti ir "geležinės uždangos" pakilimo, ar bent jos mažo kilstelėjimo. Deja, tos viltys nespėjo ir nėra duomenų spresti, kad jos bent artimojo ateity išsipildytų. "Geležinė uždanga" sunkiai pajudinama.

O vis dėlto, didžiųjų bosų šypsenos sudarė šokių tokių pylėlių ir "geležinės uždangos". To pasekoje, abu kraštai pasikeitė "svečiais" — žurnalistais, inžinieriais, ūkininkais ir kt. Pagyvėjo ir pašto susisiekimas tarp laisvojo pasaulio ir anapus "geležinės uždangos". Laiškus seka dovanų siuntinėliai — parama saviesiems. Ar ilgai tai truks — nežinia. Bosų šypsenos veiduose nyksta, virsdamos pykčio ir rūpesčio giliomis raukšlėmis. Gal ir vėl laisvėliui, siuntinėliui bus sunku prasiveržti pro "geležinę uždangą".

Ir laisvojo lietuvių susisiekimas paštu su paversta tėvyne pagyvėjo. Kaskart vis daugiau lietuvių ryžtasi rašyti artimiesiems į Lietuvą ir gauna jų atsakymus. Kaikas bando paremti savo artimuosius Lietuvoje ir dovanų siuntinėliais. Bet tai vis dar retos išimtys, nors visų laisvojo pasaulio lietuvių didžiausias troškimas yra kiek galima greičiau susisiekti su savo artimaisiais Tėvyneje ir ištieti jiems brolišką pagalbos ranką. Bet ar laiškas arba siuntinėlis į Tėvynę nebus gavėjui "biletas į Sibirą"? Ar dovanų siuntinėlis pasiekės adresatą? Ar jis pajėgs apmokėti muitus, jei siuntinėlis nebus apmuituotas šiame krašte? Kas galima ir kiek siūsti? Šie ir panašūs klausimai verčia daugumą susilaikyti nuo laiško ir dovanų siuntinėlių į Lietuvą.

Rašyti ar nerašyti, siūsti ar nesiūsti — tai kiekvieno lietuvių asmens reikalas. Niekas kitas, tik jis pats gali geriausiai nujausti ar jo laiškas, dovana nesudarys gavėjui kokios nelaimės. Tačiau, jei kuris lietuvis ryžtųsi siūsti dovanų į Lietuvą, jam būtų naudinga susipažinti su žemiau pateikiamomis informacijomis apie dovanų siuntimą į U.S.S.R., o tuo pačiu ir į Lietuvą. Informacijos gautos Amerikos Federalinės valdžios įstaigoje "BUREAU OF FOREIGN COMMERCE", tad yra visiškai patikimos. Šios informacijos galėtų siuntėjui sutaupyti bereikalingas išlaidas, o gavėjui — nusi-vylimą.

KĄ GALIME SIŪSTI Į U.S.S.R.

Tai platus klausimas. Trumpai atsakant, galima siūsti naudotus ir nenaudotus rūbus, avalynę, medžiagas rūbams, valgio produktus, vaistus ir kt. Šį klausimą reguliuoja tiek Amerikos, tiek ir Rusijos valdžia savo nuostatais. Kas nori su tais nuostatais plačiau susipažinti, turi kreiptis į U.S. pašto įstaigą, prašant šių oficialių leidinių: (1) "SENDING GIFTS TO FOREIGN COUNTRIES — SUMMARY of U. S. EXPORT REGULATIONS", ir (2) "DIRECTORY of INTERNATIONAL MAIL (Section U.S.S.R.)".

Pirmasis leidinys parodo, kas, kiek ir kokiomis sąlygomis galima siūsti dovanų į U.S.S.R. Antrasis leidinys parodo, kokių daiktų ir kiek paskiras U.S.S.R. pilietis gali gauti dovanų vienu metu būvyje, be atskiros vyriausybės leidimo. Be to, kiekvienam pašto įstaiga yra įpareigota suteikti užinteresuotam šiuo klausimu tinkamą informaciją žodžiu. Tokių informacijų suteikia ir kaikiurios biznio organizacijos (žemiau pateiktas jų sąrašas).

MUITO KLAUSIMAS

Bendrai paėmus, Amerikos valdžia nereikalauja jokių leidimų ir specialių mokesčių (išskyrus reguliarių pašto patarnavimų

mokestį) siuntiniams į U.S.S.R., jei jų turinį sudaro dauguma maisto produktų, apdaras, būtinai namų apyvokos daiktai, vaisiai ir kt. daiktai, skirti asmenims ir šeimos reikalmams.

U.S.S.R. valdžia tokius siuntinius aprobuoja tiek svorio, tiek ir kokybės (daiktų) atžvilgiu. Užtat prieš sudarant siuntinį, svarbu iš anksto išsiaiškinti, kokie daiktai ir kiek jų galima siūsti. Kur tas informacijos gauti, aukščiau paaiškinta.

Pagal U.S.S.R. reikalavimus, dovanų paketai, siunčiami į šį kraštą, turi būti muitynių patikrinti ir apmuituoti. Visi daiktai pakete, be išimties, apmuituojami nustatytais aukščiausiais tarifais. Be to, jei dovanų siunta viršija nustatytą leistą svorį, skirtumas apmuituojamas penkis syk aukštesniais tarifais.

Dovanų paketai į U.S.S.R. gali būti pasiūsti paštu arba per specialias biznio įstaigas — paketais ir užsienį persiūsti (žemiau išvardintos). Pirmu atveju, siuntinio gavėjas rusų valdžiai turi sumokėti nustatytą muitą rubliais už atskirų daiktų kilogramą (2,2 sv.). Pav., pagal nustatytus tarifus, už rūbų kg. gavėjas turi sumokėti muto nuo 300 iki 400 rublių, už kojines — 500 rublių, už rūkalus (tabaką, cigarus, cigaretes) — 100 rublių ir t.t. Muto tarifai maistui yra kiek žemesni.

Per paštą siunčiami paketai negali būti sunkesni kaip 22 sv. (10 kg.) ir ilgesni kaip 31½ pėdos arba bendras paketo storis ir ilgis ne daugiau kaip 6 pėdos. Smulkios informacijos gaunamos pašte.

Žinant, kokias menkas pajamas rubliais šiandien mūsų tautiečiai turi Lietuvoje, nepatartina dovanų paketus siūsti paštu, nes gavėjas gali nepajėgti sumokėti aukštus muitus. Nepajėgiant sumokėti muitą, paketas U.S.S.R. valdžios bus grąžintas siuntėjui, bet tik jam papildomai sumokėjus grąžinimo išlaidas. Tad parankiausia dovanų paketus siūsti per minėtas pakečių persiuntimo firmas, kurios rusų valdžios yra įgaliotos tokius paketus apmuituoti čia Amerikoje ir paimti iš siuntėjo muitą doleriais. Reikia pastebėti, kad nei pašto įstaigos, nei kurios kitos Amerikos valdžios įstaigos tokius siuntinius muityti negali. Šį muitymą darbą Amerikoje gali atlikti tik rusų valdžios įgalioti asmenys ar firmos. Štai sąrašas tokių firmų šiame krašte:

- (1) Central Parcel Service, Inc., Room 702, 220 So. State Street, Chicago 4, Illinois.
- (2) Globe Travel Service, 716 Walnut Street, Philadelphia 6, Pennsylvania.
- (3) Parcels to Russia, Inc., 391 Eastern Parkway, Brooklyn 16, New York.
- (4) Union Tours, 15 West 36 Street, New York 18, New York.

Minėtos firmos priima siuntinius į U.S.S.R., juos apmuituoja, paima muitą doleriais ir pasirūpina jų persiuntimu adresatui. Tokie paketai oficialiojo kalboje vadinami "DUTY-FREE PARCELS". Muitas už maistą ir muilą imamas doleriais už svarą, pav. 6 c. ir daugiau už muilo svarą, 85 c. už arbatos svarą etc. Muitas už visas kitas prekes imamas AD VALOREM, t. y. pagal žinomą daiktų kainą. Pagal šį metodą, už naujus rūbus imama muto 100% jų vertės, už dėvėtus rūbus — 80%, už kojines — 75%, už rūkalus — 60% jų vertės ir t.t.

VAISTŲ SIUNTINIS

Bet kurie medicinos preparatai ir vaistai U.S.S.R. valdžios leidžiami įvežti be specialių suvaržymų, betgi sąlyga, kad vie-

nam gyventojui per metus nebūtų pasiūsta daugiau kaip 2 svarai (gross) ir kad adresatas būtų U.S.S.R. Sveikatos Ministerijos daktaro priežiūroje. Priešingu atveju, vaistai išduodami tiksliai adresatui pateikus U.S.S.R. Užsienio prekybos Ministerijos atitinkamą leidimą.

Vaistai gali būti siunčiami tiek per U. S. paštą, tiek ir per aukščiau minėtas "PRIPaid DUTY PARCELS" organizacijas. Pirmu atveju muitą sumoka adresatas vietoje, antru atveju muitą sumoka siuntėjas išsiuntimo vietoje, doleriais. Antru atveju, vaistai gali būti siunčiami ir laiškais-paketais, net ir oro paštu, jei tie laišakai nėra sunkesni kaip 18 uncijų. Toks paketas adresatui atiduodamas tik jam pateikus atitinkamą gydytojo receptą. Kaikiurių vaistų siunta U. S. valdžios apribojama \$25.—paketėliui

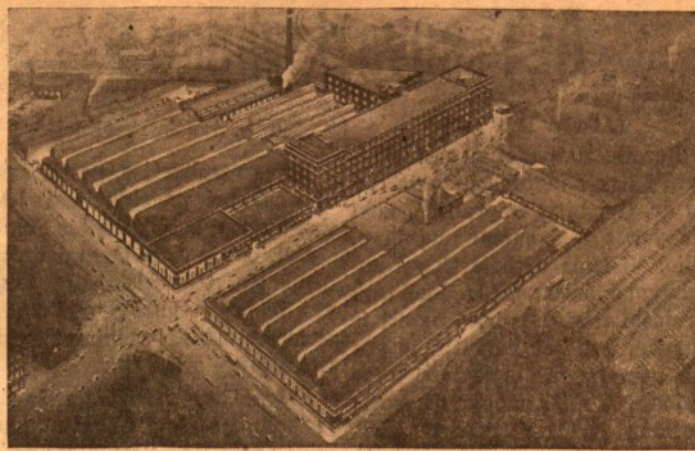
PINIGŲ SIUNTINIS

Pagaliau, galima į U. S. S. R. siūsti ir pinigus. Šias operacijas atlieka dauguma didžiųjų Amerikos bankų. Siunčiant pinigus, tenka atsiminti, kad persiuntimo suma adresatui išmokama ne doleriais, bet pagal nustatytą kursą rubliais — 1 dol. lygus 4 rubliams. Žinant, kad už "geležinės uždangos" už cukraus svarą reikia mokėti 4 rublius, už tuziną kiaušinių — 8 rublius, už svarą sviesto — 12 rublių ir t.t. vargu ar tikslinga siūsti ten dolerius.

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba raštai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERŠIS, dėl apkaivimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, ne tu išmoka už nuostolius.

P. J. KERŠIS
609 Society for Saving Bld.
Telef.: Main 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 252



75 METAI WARNER & SWASEY CO.

Warner & Swasey firma, plačiai žinoma ne tik visoje Amerikoje, bet ir tarptautinėje rinkoje, neseniai atšventė ir paminėjo savo deimantinį jubilėjų. Įdomi šios kompanijos praeities istorija, jos augimas, jos gamyba.

Kompanijos įkūrėjai W. R.

rankinių iki dabartinių modernių, daugiau kaip pusė žmonių dirba kompanijoje ilgiau kaip 10 metų, jeigu 10% yra išdirbę 25 metus, tai iš tikrųjų galima įsivaizduoti kaip kompanija galvoja apie tuos žmones ir tie žmonės apie kolektyvinę kompanijos pasisekimą. Dabartinis kompanijos prezidentas W. K. Bailey yra 36 metų šioj įmonėj. Jos steigėjai abu mirė; Warner 1929, Swasey 1937. Pažymėtina, kad keliasdešimt lietuvių, ypač naujų imigrantų, dirba šioj kompanijoje.

niškiausių precizinių modelių, dirbamų šios kompanijos.

Kompanija taip pat specializavosi ir kitose srityse, precizinių mašinų ir įrankių gamyboje. Yra žinomos šios firmos gamamos audimo mašinos. Šios kompanijos gaminy yra Graddall mašina žemės kasimui, naudojama statyboje įvairiems tikslams.

Abu kompanijos kūrėjai, mėgėjai astronomai, yra padėję didelį įnašą ir astronomijos sritį, pagamindami pirmą teleskopą 1881 m. Kompanija yra padariusi teleskopų žinomoms pasaulyje observatorijoms.

Per 75 metus Warner ir Swasey kompanija sveikai augo ir ėjo progreso keliu, pasirodyma, taip sakant, su savo individualybe ir charakteriu ne tik savo gaminių plačioje rinkoje, bet ir tūkstančiams žmonių, kurie savo darbu joje dalyvauja. Jeigu iš kelių tūkstančių dirbančiųjų Warner ir Swasey kompani-

DAR VIENAS MIUNCHENAS

"New York World Telegram" sandėrį dėl naujų narių į Jungtines Tautas priėmimo vadina nauju Miunchenu. Kalbama apie Dulles-Molotovo susitarimą veikti "duotas už duotą": Molotovas neprotestuos prieš 13 kitų valstybių įsileidimą (jų tarpe Japonija, Italija ir Suomija), o Dulles neprotestuos prieš Albaniją, Rumuniją ir Vengriją. O jeigu Dulles sutiks praleisti dar ir Išorinę Mongoliją, tai Molotovas tylės net ir dėl Ispanijos...

Minėtas laikraštis sako, kad, jeigu dar toji "Ženevos Vasia" būtų pasirodžiusi tikra, o ne suklaidota pinigais, tai dar tą būtų galima šiaip taip suprasti, bet dabar nėra tam jokio pateisinimo. Neikime, sako, atgal į Jaltą!

Jeigu taip ir toliau eis, tai netrukus ir raudonoji Kinija bus Saugumo Taryboje. Tai yra aki-vaizdas principų laužymas. Nors taip neseniai, tik 1953 metais, tas pats Jungt. Valst. atstovas Jungtinėse Tautose, ambasadorius Henry Cabot Lodge, Jr., yra pasakęs, kad "Mes negalime įsitraukti į sandėrius ten, kur yra principo reikalas. Todėl mes prieštaraujame prieš įsileidimą tų Sovietų remiamų kandidatų, kadangi mes jų nelaikome taiką mylinčiais, kaip to reikalauja Jungtinių Tautų statutas. Jei mes pagal sandėrį juos įsileistume, išeitų, jog mes juos pripažįstame taiką mylinčiais. Mes to negalime pasakyti... Jungtinių Valstybių vyriausybė nenori to daryti".

Dabar, sako laikraštis, tai būtų jau ne tik noras pripažinti tas vyriausybes "taiką" mylinčiomis" bet tai būtų nepaisymas Jungtinių Tautų statuto ir net Tarptautinio Teismo sprendimo pripažinusio tokius sandėrius nelegaliais. Jau pats tarimasis tokiu klausimu buvo principų laužymas, o dar didesnis laužymas būtų, jei Jungtinės Valstybės tokį sandėrį iš tikrųjų paremtų.

Jungtinės Valstybės, toliau sako, jau yra susikompromitavusios Rytų Europos pavergtųjų kraštų aktyse. O įsileidus jų dabartinius viešpačius į tautų šeimą, jų nevilts dar būtų padidinta. Laikraštis mano, kad p. Dulles nedaug tesusilauks senate šiam savo žygiui.

Kalbama, kad Jungt. Valstybių delegacija Saugumo Taryboje susilaikys šių naujų narių priėmimo klausimą balsuojant, tuo būdu atsiimdama kliūtį kitiems nubalsuoti teigiamai. Bet padėti gali pakeisti Kinijos atstovo balsas, kuris irgi tebeturi vetą teisę... Tada, žinoma, sovietai vetuos visų kitų narių priėmimą, kaip iki šiol darydavo.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Lietuvių bendrovė Overseas Cargo Co. siunčia į Lietuvą siuntinius su angliška medžiaga kostiumams, maistui, avalyne, vaisiais ir kit. (ir į kitus Europos kraštus) su pilna 100% garantija. Visi mokesčiai sumokami čia — gavėjas nieko nemoka. Siuntiniai siunčiami iš Europos sandėlių — tad greitas pristatymas. Prašykite mus siuntinių sąrašų: Overseas Cargo Co.

4426 So. Rockwell St.
Chicago 32, Ill. (48)

PASKUTINIS PARDAVIMAS 1955 CHEVROLET

7—STATION WAGONS—6's & 8's

4—DELRAY CLUB COUPES—8's

11—CONVERTIBLES—6's & 8's

1—210 HARD TOP - 6 CY. STANDARD SHIFT

1—210 4 DOOR—8 CY.—POWERGLIDE

NEPAKEIČIAMAS PIRKINYS! SKUBĖKIT!

CLEVELANDE GERIAUSIAI AUGANTIS PARDAVĖJAS

DON McCULLAGH

CE. 1-7064

1258 E. 105th at SUPERIOR

MAŠINOMS VIETA VIDUJ

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO.'S BASEMENT



Angoros apvedžiojimo

Rayon ir Acetate Satin nugara

FAILLE

Sekmadienio suknelė

Dydžiai 14 iki 20
14½ iki 22½

- Pilka
- Mėlyna
- Ruda

5.98
Be
raukšlų

Svenčių grožiui... Sagos duoda gerą šarmą nepralenkiamumui iš šių Celance Acetate ir Custom Spun Vixcoše Rayon. Suknelė apvedžiota Angoros vilna, pritaikyta rankogaliai ir kalnierių. Sijonas platus, su diržu... pagaminta šio laiko visiems reikalavimams.

The May Co.'s Women's Dress Department

Moterų 100% vilnos

ŠILTI MEGSTINIAI

Paprastai 6.98 vertės
Dydžiai 38 iki 46

3.99

Gražūs... patogūs... šilti megstiniai prieš šaltį. Gerai numegsti iš 100% vilnos, stiprūs ir patogūs nešioti. Daugelio spalvų pasirinkimas. Puikus megstinis Mamai Kalėdoms.

The May Co.'s Basement Sportswear Department

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIUS

KAS NORS SKOLINGAS DIRVAI PINIGŲ!

Iš Naujienų spalio 14 d. pastabas apžvalgoje apie Dirvos 40 metų sukaktį sužinojau štai ką:

"Kad Dirva išsilaikė, buvo dar ir kita priežastis: ją šelpė Lietuvos valstybės išdo pinigais Smetonos valdžia. Yra žinomas ir asmuo, kuris tuos pinigus iš Kau- no atveždavo, nes jisai pats smulkmeniškai papasakojo apie šitą savo misiją".

Jei Grigaitis rašo, kad "atveždavo", reiškia "šelpimas" turėjo būti nuolatinis, ne vienkartinis, bet Grigaitis pamiršo to "misijonieriaus" paklausti ar jis "tuos pinigus" Dirvai atiduodavo.

Norisi paklausti to Naujienų "misijonieriaus", jeigu kas Kau- ne davė jam atvežti Dirvai ko- kius pinigus, kur jis tuos pin- gus padėjo?

Toliau, įdomu būtų patirti, kas tai per asmuo, kuris, jei tikėti Naujienoms, Dirvai "veždavęs" pinigus, o jis apie pinigus ir apie aukotojus ar siuntėjus papasa- kojo ne Dirvai, bet Naujienoms.

Reiškia, kas nors, esąs arti Grigaičio, kurs jam paslaptis iš- pasakojo, skolingas Dirvai jo "vežiotus" pinigus.

Visa tai suvedu į vieną: ta pa- saka apie "misijonierių" ir jo "vežiojamus" Dirvai pinigus bus gryną Grigaičio melagystė (kaip jis mėgsta kitiems tą žodį drėb- čioti). Pirmiausia, turint lengvą persiuntimą tarptautinėmis ban- kų ir pašto perlaidomis, neišma- nėliai būtų buvę tie, kurie iš Kau- no ar iš kur kitur būtų kam nors Amerikoje siuntę, kurjeriu, sakysim kokią šimtinę laikraš- čiu sušelpiti, kurio kelionė kaš- tuodavo į abu galu mažiausia \$500.

Antra, jei kas iš "Smetonos valdžios" būtų ir kurjeriu Dirvai pinigus siuntę, būtų apie tai lai- šku pranešę tokio asmens laukti ir paskui pranešti apie pinigų gavimą. Jokio susirašinėjimo apie jokių kurjerius ar "misi- jonierius" Dirva su niekuo Kau- ne neturėjo.

Jeigu buvo toks atvejis, kad kas buvo įdavęs atvežti Dirvai pinigų tai tą "misijonierių" iki šiol reikia skaityti apsigovusiu, kol jis viešai nepasakys, kada jis Dirvai kokius pinigus davė. Gal- būt tas "misijonierius" su pini- gais taip dingo, kaip tas pasakai- tėje šuo, buvęs nusiūstas į Prūsų žemę pipirų parnešti...

Vienatinę ir vienkartinę pini- gų siuntą aš esu asmeniškai ga- vęs iš "Smetonos valdžios", bet ne per jokią "misijonierių", o tarptautine bankine perlaide, tai už švietimo Ministerijos mano, kaip autoriaus, nupirktas 200 knygų istorinės apysakos apie Apuolę — "Merūnas". Tą apy- saką šv. M. rado tinkamą Lietu- vos pradžios mokyklų skaityk- loms, kaip man rašė, bet tai bu- vo šv. M. paprasta knygų supir- kimo transakcija, ne koks šelpi- mas Dirvos ir apie tokį mažniekį vargu ar Prezidentas Smetona žinojo. Tai buvo 1938 m. pradžio- je. Su tos mažos sumos "atveži- nėjimu" tas Naujienų "misijo- nierius" neturėjo mažiausio ben- dro.

Naujienos gavo \$15,000

Jei kas "Lietuvos valstybės išdo pinigais" Smetonos laikais laikraščio sušelpimu pasinaudo- jo, tai buvo tik vienintelis Gri- gaitis ir Naujienos, lakūno Vait- kaus antro skridimo į Lietuvą proga. Kiek žinoma, jiedu už su- dužusį Vaitkaus lėktuvą gavo iš tautininkų vyriausybės \$15,000.

Grigaitis buvo Vaitkų suraiz- gęs visokiausiomis sutartimis, ir lakūnas turėjo dalintis su Nau- jienomis kiekvienu centu, kokį tik jis savo skridimu pelnys.

Kiek žinoma, Vaitkus buvo Naujienų samdytas lakūnas, dir- bo už algą, tai iš tų \$15,000 jis galėjo gauti tik už savo kelių

savaičių sugaištį, o tada buvo depresijos laikai, algos buvo ma- žytės, dideli pinigai skaitėsi jei kas savaitei gaudavo \$25.

PREZIDENTAS NEGYVENS WASHINGTONE

Prezidentas Eisenhower iš sa- vo nelaimingų atostogų Kolora- dos kalnuose grįžo į sostinę vie- nai diena, ir galutinai sveikti apsisloja savo naujai įrengtame ūkyje, prie istorinio miestelio Gettysburg, Pa., apie 80 mylių į šiaurę nuo Washingtono.

Ypatingas susirūpinimas da- bar yra ar Eisenhower kandida- tuos 1956 metais? Ir vėl eina kalbos apie jo pasitraukimą ne- baigiant termino ir kitokios spe- kuliacijos kas bus prezidentu pradant sausio 20, 1957 me- tais.

Tie, kurie bijo, kad prezidentu neliktų viceprezidentas Nixon (jis pasodino kalėjiman Alger Hiss, sugautą valstybės doku- mentų vogime Maskvai), daro visokiausias kombinacijas jau dabar Nixoną nustumti šalin. Jei Eisenhower atsistatydintų, atsi- tikime jo sveikatos pablogėjimo, Nixon liktų prezidentu iki 1957 metų sausio 20.

Ta prosovietinė klika Wa- shingtono ir Baltuosiuose Rū- muose labiausia bijo, kad Nixon neliktų prezidentu ir tokiu atve- ju jei Eisenhower vėl kandida- tuotų ir išrinktas mirtų. Be to, kad jis jau neigiamas, pasalingai užpildinėjamas ir vadinamas perjaunu ir netinkamu (jis turi 42 metų amžiaus), jau daromos kombinacijos. Vieni siūlo pasi- naudoti Eisenhowerio "magišku" vardu ir statyti kandidatų jau- nesnį Eisenhowerio brolių Milton. Dar kiti ragina kandidatuoti du kartus pralaimėjusį kandidatą, buvusį New Yorko gubernatorių Dewey kandidatui ir preziden- tus, su Milton Eisenhoweriu ir viceprezidentus. Trečia kombina- cija — Aukščiausiojo Teismo pirmininkas Warren, su Miltonu Eisenhoweriu.

Nixoną, tuo pat būdu kaip ir Taftą, deda ir dės visas pastan- gas į prezidentus neįleisti. Jei Eisenhoweris būtų pakankamai sveikas ir sutiktų kandidatuoti, gelbstint respublikonų partiją nuo pralaimėjimo, tai nežiūrint, kad iki šiol Eisenhoweris labai aukštai vertina Nixoną kaip savo tlakininką, kairieji dės pastan- gas jį toliau viceprezidentu ne- nominuoti, žinant, kad jis liks prezidentu jei Eisenhower kitų keturių metų neišgyventų. Pa- baigoje antrų keturių metų Ei- senhoweris būtų 70 metų am- žiaus.

Milton Eisenhoweris, tarnavęs įvairiose pareigose Roosevelt ir Trumano administracijose, sako- ma, yra prezidento Eisenhowerio "protas" krašto ir tarptautiniu- se reikaluose. Eisenhowerio ti- kėjimas, kad jį išrinko Truma- no nemėgė demokratų, yra Mil- tono pastangų išdava. Milton va- dovauja prezidento galvojimus ir užsienio politikos reikalais. Ir jis, galbūt, yra vienas iš tos pa- salingos klikos, apie kurią sena- torius Jenner neseniai pasakė — tos klikos, kuri suka antrą Ame- rikos politikos ratą, vedantį į visokį nuolankavimą ir pataika- vimą Maskvai, į Ženevos konfe- rencijas.

Jau kalbama apie reikalingu- mą šaukti kitą "viršūnių" kon- ferenciją, jiems nepakanka, kad Molotovas nubraukė Bulgano- ir Chruščiovo šypsenomis pra- skaidrintus veidus.

Pagal naująjį įstatymą 3,000

lietuvių galės įvažiuoti į Ameri- ka, jei tu padėsi jiems savo au- ka ir garantijomis.

ALT suvažiavimas

(Atkelta iš 1 psl.)

Rezoliucija pagaliau nesuskai- tyta balsų dauguma priimta. Po to dr. Grigaitis ir pranešė, kokį jis yra gavęs sumanymą iš p. Olio. Visiems entuziastingai su- manymą sutikus, J. Bačiūnas kreipėsi tiesiog į dr. Grigaitį ir pasakė, kad "tai kaip tik ir yra tas sumanymas, apie kurį buvo kalbėta ALTS vadovybėje, kuris nutarta pasiūlyti vykdyti ALT, ir tik jei ALT nenorėtų jo imti, tai gal ALTS bandytų jį sava iniciatyva vykdyti. Tas sumany- mas ne visai tiksliai spaudoje buvo pavadintas naujo sąskry- džio sumanymu.

Dr. Grigaitis pasiliko su klaus- tuku akyse, o salėje susidarė linksma nuotaika, kurioje pasi- girdo daug balsų, anot kurių, esą pasirodė, kad tos arti valandos užtrukusios diskusijos tos "vie- nybės laikų sutvirtinimo reika- lų" pasirodė buvusios visai ne- reikalingos...

Tai linksmai nuotakai įsivieš- patavus suvažiavimas ir buvo uždarytas.

Nauja dvasia rezoliucijose

Kitos rezoliucijos, ne tik svei- kinimai bei pageidavimai JAV Prezidentui bei Valstybės Sekre- toriui, bet ir visos buvo priimtos diskusijų, vienbalsiai. Jų tarpe yra ir tokių, kurios turi naujų elementų ALT veikimui, ypač finansinėje srityje.

Pavyzdžiui, rezoliucija, kurio- je kalbama, kad lėšų telkimas turėtų reikštis didesniu, kaip nie- kad, pasiryžimu, baigiamasis straipsnelis sako, kad "Aukos, renkamos Amerikos Lietuvių Ta- rybos vardu (Vasario 16-osios ir kitomis progomis) neturi būti skiriamos kitiems, kad ir labai svarbiems, tikslams.

Tiesa, kadangi tas klausimas plačiau diskutuotas nebuvo, tai gali būti sunkumų aiškinant, kas iš tikrųjų rezoliucijos autorių turėta galvoje. Šiaip jau atrody- tu, kad čia reikalaujama, jog Taryba savo vardu surinkusi lė- šas, tik pati jas turi ir naudoti, niekam kitam jų neperleisdama. Bet kita rezoliucija vis dėlto nu-

mato, kad ALT gali ir kitus or- ganus finansuoti, tačiau nebe- taip, kaip ligi šiol būdavo, tai yra, ne "in blanco": paskiria kam, pavyzdžiui, Vlikui tam tik- rą sumą ir tesizino. Dabar rezo- liucija štai ką sako, kad ateity kitų organų darbą Lietuvos lais- vinimo srityje remiant parama turi būti skiriama tik paskiriems darbams, skiriama paskirais Vykdomojo Komiteto nutari- mais, gavus tų darbų planą, są- matą ir reikalaujant paskirtų lė- šų suvartojimo apyskaitos.

Vadinasi, Taryba nuo šiol ne- turi būti tik vienos kurios fir- mos rėmėja, bet gali skirti bet kokios "firmos" (ar net paskiro asmens) darbą finansiškai pa- remti, jeigu Vykdomasis Komitetas nutaria, kad tas darbas rei- kalingas Lietuvos laisvinimo veikloje, kad užsimojusieji jį at- likti tikrai turi rimtą planą ir realistišką sąmatą tam darbui atlikti. Be to, Taryba nuo šiol suteikusi kam finansinės para- mos neturi tuojau tą ir užmiršti, o turi reikalauti, kad atitinkamu laiku ji būtų painformuota, ar tikrai skirtosios lėšos sunaudo- tos taip, kaip buvo sutarta: ar darbas daromas arba padarytas,

ar išlaidos padarytos tikslingai ir pagal sąmatą. Suprantama, kas tokių sąlygų nesilaikys, ne- galės pretenduoti į tolesnę ALT paramą.

Dar vienas įdomus pasiūlymas priimtas rekomendacijos forma. Siūloma, kad Vydomasis Komitetas sujungtų į vieną dvi savo atskiras įstaigas (Chicago se- kretariatą ir New Yorko infor- macijos centrą) į vieną, nes jos faktiškai dirba tą patį darbą, kuris turi būti tiesioginis Vyk- domojo Komiteto narių darbas, arba drabas, atliekamas tiesio- ginėje jų priežiūroje. Ir iš Inf. Centro Direktorės ir iš ALT se- kretoriaus pranešimų buvo vi- siškai aišku, kad Inf. Centras dirba ne informacijos, o vadinamąjį "public relations" darbą, in- formacijos darbą atlikdamas tik tiek, kiek tai būtina su tuo ry- šių palaikymu reikalinga. Tik- rąja to žodžio prasme informa- cijos rinkimo ir skleidimo darbo Inf. Centras beveik nedirba (ir negali dirbti, kai tame centre yra tik viena Direktorė, užimta ne žinių rinkimu bei jų rengimu, o daugiau važinėjimais ir pasima- tymais su įvairiais pareigūnais, suorganizavimais pasimatymų Vykd. Komiteto nariams ir t.t.).

Iš tikrųjų, jei informacijos darbas ir yra kiek dirbamas, tai jau kur kitur. ALT Inf. Centras iš to darbo faktiškai yra pasi- traukęs, tad ir būtų tikslinga se- kretariato darbą sujungti vienoj vietoj (antra įstaiga New Yorke kaštuoja daugiau kaip \$7000 per metus). Bet tada yra siūloma, kad ALT bent Pirmininko ir Se- kretoriaus pareigas padarytų at- lyginamas taip, kad jie patys ga- lėtų visiškai pasišvesti vien tik ALT darbui.

Iš tiesų, ar ne gėda tokiai stip- riai Amerikos lietuvių kolonijai, kad jų svarbiausios organizaci- jos vadovai gali tik atliekamu laiku, arba nutraukdami laiką nuo jų pragyvenimui skirtų dar- bų prišoktinai rūpintis Tarybos darbų vadovavimu! Maža to, kad lenkai ar ukrainai turi savo vy- riausiose organizacijose atlygi- namas ir tik tam darbui pasi- šventusias vadovybes. Juk Reut- lingene kuris laikas išlaikomi vi- sa eilė pirmininkų, valdytojų, skyrių vedėjų ir kitokių tarnau- tojų arti 20, o Amerikoje pačios Amerikos Lietuvių Tarybos va- dovovybė laikoma tokioje "mėgė- jiškoje" padėtyje. Reikia suda- ryti vadovybei sąlygas, tada ga- lima daugiau ir reikalauti.

Tiesa, ta rezoliucijų komisijos rekomendacija buvo priimta su skeptiškėmis šypsenomis, o kaž- kas prasiarė, kad ta rekomenda- cija būsianti padėta į archyvą. Bet kažin ar neturėtų Vykdoma- sis Komitetas į tą rekomendaciją visiškai rimtai pasižiūrėti.

Šiaip jau, kaip minėta, suva- žiavimas vyko įprasta tvarka. Ryšium su 15 metų Tarybos vei- kimo sukaktim, sekretorius turė- jo du pranešimus: vieną — visos 15 darbų apžvalga, kitą tik pa- starųjų metų apžvalga. Jis jų neskaitytė, o tik pasakojo santrau- ką. Ir tai tas pasakojimas užtru- ko lygiai pusantros valandos, nes vistiek buvo plačiai pasakoti tie dalykai, kurie pasakojami kas metai (apie pirmąjį vizitą pas prez. Rooseveltą, apie tai, ką jis tada pasakė ir t.t.).

Pirmininko dėstytime atel- nančių metų darbų plane buvo daug kalbėta apie reikalingą akty- viai išnaudoti rinkiminius metus

ir lietuviams išeiti į amerikine politiką (Kada Amerikos Lietu- vių Misijos bei Lietuvai Vaduoti Sąjungos skelbta ir praktikuota tezė, dabar jau plačiai ir ALT perimta). Jei ne pagyvėjusi su- važiavimo pabaiga, suvažiavimas būtų palikęs gana apatišką ispū- dį.

Išskyrus rezoliucijų komisijos pasiūlytą pasveikinimą, Vlikas suvažiavime būtų likęs beveik nepaminėtas. Į Vlikui adresuotą sveikinimą įjungtas ir vienas sa- kiny, kreipiamas į visuomenę, kviečiant ją padėti Vlikui atlik- ti jo uždavinius. Tiesa, atidary- mo metu Vliko vardu sveikino dr. P. Karvelis. Min. Žadeikio vardu sveikino Gen. Konsulas J. Budrys, Lietuvos Laisvės Komiteto vardu p. V. Sidzikauskas ir Prancūzijos Lietuvių Draugijos vardu min. E. Turauskas.

Vykdomojo Komiteto nariai iš- vyko į Chicago, nepasilikę ket- virtadienį prasidedančioje ame- rikinėj Vliko sesijoje, kurią, sa- koma, sekmadienį lėktuvu atskri- do prel. M. Krupavičius ir M. Gel- žinis.



ADV. J. R. VERBALIS Į SLA IZDININKUS

Adv. Jonas R. Verbalis, Susi- vienijimo legalis patarėjas ir SLA įstatų komisijos pirminin- kas, SLA 1-mo ir 7-to apskričių siūlomus Susivienijimo izdininko vietai.

Siūlydami adv. J. R. Verbalį izdininko vietai, minėti apskri- čiai numatė reikala turėti izdi- ninką iš Pensylvanijos, kada- gi SLA pinigai sudėti Pensylva- nijos bankuose, tat prižiūrėjimas kuponų ir kiti reikalai, tai izdi- ninkas ten turėtų būti. Būdamas arčiau centro sutauptų Susi- vienijimui daug pinigų kelionės iš- laidoms.

Adv. J. R. Verbalis gerai pa- žįsta SLA reikalus ir turi daug patyrimo apie finansus. Nariai nominuodami jį SLA izdininku nepadarys klaidos.

Antanas Staniškis, SLA 1-mo apskričio pirm., Shenandoah, Pa.
Adomas Miliuskas, SLA 7-to apskr. pirm. Wilkes-Barre, Pa.
St. Gegužis

Yeager FOR BRAKES
WHEEL ALIGNING on all cars
BY EXPERTS WHO REALLY KNOW HOW
Raybestos
TIME PAYMENTS
SPECIALISTS SINCE 1920
6615 CARNEGIE
PHONE HE. 2-2455

NAUJAS OLDSMOBILIS?

Ar jūs norėtumėt turėti vieną?

NORITE GERO PATARNAVIMO

ir

LIBERALAUS SUSITARIMO

Ateikit ir pamatykit...

MICHAEL OLDSMOBILE CO.

10640 St. Clair Ave.

MU 1-7000

Atidaryta vakarais iki 9 P. M.

Join Society's Christmas Savings Club for 1956

Train for Tom
Bicycle for Sally
Coat for Jack
Shoe for Mary

KALĖDŲ TAUPYMO KLUBO SĄSKAITA	
Išrink skaičių kiek reikės jer ateinančias Kalėdas	Jūsų mokėjimas kas antra savaitė bus:
\$25.00	\$1.00
50.00	2.00
100.00	4.00
250.00	10.00

PRADĖK DABAR... BŪK PASIRUOŠĘS SEKANČIŲ METŲ KALĖDOMS!
Aplankyk vieną iš 9 įvairiose vietose skyrių

MAIN OFFICE	HEIGHTS BRANCH	MEMPHIS-FULTON BRANCH
127 Public Square	2245 Lee Road	5200 Memphis Avenue
UPTOWN BRANCH	KINSMAN BRANCH	SOUTH EUCLID BRANCH
921 Huron Road	14008 Kinsman Road	4461 Mayfield Road
COLLINGSWOOD BRANCH	LAKEWOOD BRANCH	VAN AKEN BRANCH
14707 St. Clair Avenue	14903 Detroit Avenue	20313 Van Aken Blvd.

Society for Savings
IN THE CITY OF CLEVELAND
Founded 1849
MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

Clevelande ir apylinkėse

Studentų dailės paroda

Lapkričio mėn. 25-26 d.d., laike visuotinio studentų suvažiavimo Clevelande, įvyks studentų dailės paroda, kurią šeštadienio vakare, lapkričio mėn. 26 d. 7:30 val., Kroatų salėje (6314 St. Clair Ave.) Clevelando lietuvių visuomenė turės progos pamatyti.

Parodoje dalyvauja virš 10 studentų dailininkų iš įvairių Amerikos vietų su savo kūriniais. Iš Clevelando dalyvauja praeitais metais Meno Institutą baigusi Nijolė Vedečytė-Palubinskienė.

Bendruomenės susirinkimas

Lapkričio 27 d. 11:30 val. apatinėje lietuvių salėje šaukiamas Bendruomenės Clevelando apylinkės susirinkimas. Darbo tvarkoje — įvairūs apylinkės reikalai, pranešimas apie centrinės Bendruomenės Valdybos veiklą ir kt. Kviečiami dalyvauti visi Clevelando lietuviai. Bus priimami tautinio solidarumo įnašai.

Baltijos Moterų Tarybos Clevelando klubo koncertas

Baltijos Moterų Tarybos Clevelando klubas ilgesnį laiką uždarai veikęs, gruodžio mėn. 11 d., sekmadienį, mažojoje Severance Hall salėje, rengia pirmąjį viešą kultūrinį rengimą, solistės Juzės Kristolaitytės koncertą. Ta proga į Clevelandą atvyks ir parengime dalyvaus Baltijos Moterų Tarybos sekretorė Salomėja Narkeliūnaitė.

Pirmąjį Baltijos Moterų Tarybos koncertą maloniai sutiko remti Clevelando latvių bei estų atstovės.

Inž. P. J. Žiūrys,

su ponija, šią savaitę viešėjo Short Hills, N. J., kur gyvena ponios Žiūrienės dukterė Evelyn su šeima.

Melės Grėbliūnaitės ir Algirdo Krygerio

sutuoktuvės įvyksta lapkričio mėn. 26 d. 9:30 val. Šv. Jurgio parapijos bažnyčioje. Vaisės 6:30 val. Colonial Gardens salėje.

Juozas Kalėda,

iš Toronto, savaitę laiko viešėjo Clevelande ir ta proga lankėsi Dirvoje.

Viešnia iš šiaurės

(sks) Iš tolimos Suomijos atvykusi į JAV socialinių studijų reikalais sktn. Kerttu Varjo porai savaitę apsisistoję Clevelande. Čia ji pirmiausia susitiko su mūsų sktn. J. Gulbinine, o vėliau buvusi pakviesta Neringos skaučių tunto sueigon, lapkr. 20 d.

Neringiečių sueigoje viešnia buvusi šiltai sutikta ir apdovanojta gėlimis, už kurias susijaudinusi padėkojo. Linksmojoje sueigos dalyje mieloji viešnia energingai pravedė porą pasirodymų, į kuriuos įtraukė visas skaites ir svečius.

Tą sekmadienį, Clevelando neringietės ir ASD narės skyrė Lietuvos Skautų S-gos 37 m. sukakčiai paminėti. Prieš sueiga jos išklusė Suną Šv. Jurgio bažnyčioje, kur gražų pamokslą apie Lietuvos karius pasakė kun. Ivanauskas. Jis prisiminė ir Lietuvos Skautų Brolijos Vada a. a. pulk. Juozą Šarauską, kuris žuvo kankinio mirtimi prie Červenės 1941 m.

Išnuomojamas kambarys

vyrui. Gali naudotis virtuve ir kitais buto patogumais. 9109 Morris. Telef. SW 1-0327

SLA 136 kuopa praneša

Lapkričio 27 d. (sekmad.) 5 val., Lietuvių salėje (žemut.) rengia šeimynišką pobūvį ir kviečia visus narius su šeimomis ir svečiais. Bus maža programa ir veiks bufetas. Mokestis 75 c. Vairkams su suaugusiais įėjimas nemokamas.

Gruodžio 4 d. (sekmad.) 11:30 val., Lietuvių salėje šaukiamas narių susirinkimas. Bus SLA Centro Pildomosios Tarybos narių nominacija ir kuopos valdybos rinkimai. Susirinkimas svarbus, todėl prašoma visus narius būtinai dalyvauti.

Kuopos Valdyba

Dainuos per WHK radiją

Community Chest organizacijos kviečiama, Aldona Stempuzienė, sekmadienį, lapkričio 27, 2 val. 30 min. p. p., duos 15 minučių koncertą per WHK radiją Music Masters programoje.

Gruodžio 4 Aldona Stempuzienė pakvietė suomių dainuoti kompozitoriaus Sibeliaus ir Suomijos Nepriklausomybės minėjimo akademijoje, o gruodžio 7 dieną centrinės bibliotekos muzikos skyrius rengia jos ir vienos amerikietės pianistės jungtinį recitalį.

Pagerbė A. Grdina

Folk Art Association organizacija, kuriai priklauso 40 tautybų atstovų, praėjusį šeštadienį Carter viešbutį pagerbė 81 metų amžiaus slovenų veikėja Anthony Grdina. Bankete meninę programą atliko Aldona Stempuzienė. Pasipuošusi tautiniais drabužiais, ji padainavo lietuvių liaudies dainų. Akompanavo R. Babickas.

Bankete kalbas pasakė gubernatorius Lausche, meras Celebrezze, Cleveland Press vyr. redaktorius Seltzer. Po iškilnių gubernatorių Lausche asmeniškai lietuvių dainininkę supažindino su visais Clevelando miesto kultūrinių įstaigų atstovais, dalyvavusiais iškilmėse.

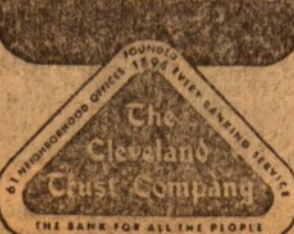
Metinė skautininkų sueiga

(sks) Sekmadienį lapkr. 20 d., popietį v. s. Šenbergo bute buvo Clevelando Skautininkų Ramovės metinė sueiga. Ramovės seniūnas vyr. sktn. Pr. Karalius savo pranešime išsamiai nupasakojo pusantrų metų veiklos laikotarpį. Be duoklės Brolijai (Korespondencinės Br. Vadų Sueigos pravedimas) ir Liet. Sk. S-gai (Statuto projektas), Skautininkų Ramovė pagal išgales talkininkauja Clevelando Pilėnų skautų tuntui jo veikloje. Pastarojoje sueigoje skautininkai sudėjo savo aukas Brolijos Kalėdiniam gerajam darbui.

Išnuomojamas kambarys

Dirbančiai merginai ar moteriai. 5 k. bute gyvena tik viena moteris. Nauj. parapijos rajone. IV 1-7089 (47)

BEFORE YOU BORROW TO BUY A HOME GET OUR LOW RATES AND HELPFUL TERMS



Lapkričio mėn. 26 d. 7:30 vakare Kroatų salėje, 6314

St. Clair Ave. įvyksta

Amerikoje studijuojančio jaunimo ir Clevelando visuomenės

Susiartinimo Vakaras

Programa atliks iš įvairių Amerikos vietovių studentės ir studentai. Jaunieji talentai pasirodys meno, muzikos, literatūros srityse. Pobūvio metu gros puikus orkestras ir veiks turtingas bufetas.

Įėjimas tik vienas doleris.

Biletai gaunami Spaudos Kioske, "Dirvoje" ir pas studentus.

Atvyksta kun. Trakis

Pranešama, kad lapkr. 27 d., sekmadienį, 2 val. p. pietų, įvyks pamaldos su šv. Vakariene. Pamaldas laikys kun. Trakis iš Chicago. Susirinkti St. John bažnyčioje — 757 Eddy Rd.

Liet. Evangelikų Liuteronų Taryba

Radijo narių visuotinis susirinkimas

Radijo klubo valdyba, gruodžio 18 dieną, sekmadienį, 11 val. 30 min. lietuvių salėje šaukia visuotinį Radijo Klubo narių susirinkimą naujajai radijo valdybai ir kontrolės komisijai išrinkti bei bendruosius radijo reikalus aptarti. Visi klubo nariai kviečiami susirinkime dalyvauti.

Valdyba taip pat praneša, kad radijo piniginis vėjus tebetęsiamas ir prašo visų lietuvių nuosirdžios talkos ir paramos vieninteliui lietuviškajam radijui Clevelande išlaikyti.

Pas jūrų skautus

(sks) Pilėnų tunto jūrų skautų Stp. Dariaus laivas šiuo metu stropiai dirba prie jūrų sk. patyrimo laipsnių programų. Šiuo metu į laivą priimami nauji kandidatai, kurie yra sukačę bent 15 m. Norintieji laivan įstoti kreipiasi į tuntininką pskn. Vyt. Kamanta, 1325 Russel Rd. (telef. UT 1-4227), arba į laivo vadą vyr. vltm. Praną Petrą, 422 E. 125 St. (telef. GL 1-2350).

VIENOS ŠEIMOS NAMAS

5 kambarių bangalas East 185 St., netoli naujosios lietuvių parapijos bažnyčios rajone. Naujai išdažyta. Tinka nedidelei šeimai. \$12,900.

Kovac Realty
960 E. 185 St.
KE 1-5030

BALTIC Supply Co.

Tiekia prekes tiesiai iš urmo sandėlių, sutaupant pirkėjui brangų krautuvės patarnavimą. Gaunami visų žymesnių firmų gaminiai. Skambinti B. Snarskiui. Tel. KE 1-0210.

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas
7015 Wade Park Ave.
Tel. HE 1-6352
Atdara nuo ryto 8 iki 7 v. v.

AUTOMAŠINŲ TASVMAS

Šį mėnesį papiginta kaina įdedam už \$6.95 duslintuvą Chevroletui, už \$7.05 Fordui, už \$8.95 Pontiacui, už \$12.50 Oldsmobilui. Dideli papiginimai dedant duslintuvus ir išmetamus vamzdžius visoms mašinoms.

Kreipkitės į
J. S. AUTO SERVICE

JUMS GERI NAMAI

St. Clair — E. 120 St. rajone, didelis dviejų šeimų, side by side, radiatorių gaso šildymas, namas. Garažai, gera vieta. Pirkiny dviems pirkėjams.

*
Namas tinkas gyvenimui ir bičiui, Superior — East 71 St. Biznio patalpa ir 7 kambarių butas. Gaso šildymas, garažai. Pigiai.

RAY NAUSNERIS,
Namų prekyba; namų, baldų ir automašinų apdrauda.
UL 1-3919 LI 1-9216
11809 St. Clair

LIETUVAIČIŲ MOTERŲ KIRPYKLOJ

Šilti, karšti, garais ir šalti pusmetiniai. Plaukų dažymas.

TERRACE BEAUTY SOLON

1161 East 71 St.
UT 1-1641

Kai sergat — Jūs tuoj šaukiate gydytoją. Kodėl tat nešaukti žinova, kad gerai patartų svarbiausiais saugumo reikalais ir apdraustų Jūsų ateitį.

Gyvytės, nelaimių, ugnies automašinų apdrauda
Skambinkit: SK 1-2183

PAULINA MOZURAITIS,
agentas

BATŲ KRAUTUVĖ BATŲ TAISYMAS

Sav. J. Kamaitis
1389 E. 65 St.
East 65 and Wade Park
Atdara nuo 10 val. ryto iki 7 val. vakaro.

Nauji batai ir batų taisymas mano krautuvėje daug žemesnėmis kainomis, negu jūs mokate kitur. Ateikit ir įsitikinkit.

DAZO IR POPIERIUOJA NAMUS

Ant. Kirkilas
Kreipkitės ir gausite geriausią patarnavimą.
7204 Donald Ave. Tel. EN 1-3844

PIX BEVERAGE

45 rūšių alus. Kiti gaivinantieji gėrimai. Vynai ir šampainai, vietiniai ir užsieniniai. Parengiama vestuvėms, baldams, pobūviams. Atidaryta kiekvieną dieną nuo 9 ryto iki 10 vakaro.

Krautuvę dabar tvarko lietuvis savininkas.

6903 SUPERIOR AVE.
EX 1-3311

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis
6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525
Antroji mūsų krautuvė yra
1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551
Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

Nebrangios gėlės vestuvėms, laidotuviams ir kitiems reikalams. Įvairūs naujai gauti augalai, papuošalai dovanoms. Lietuviški "Rūta" saldainiai. Augalai po 49 ct.

Gaunami money orders (galioja ir užsienyje)
ATIDARYTA NUO 10 RYTO IKI 8 V. VAK. IR SEKMADIENIAIS
6901 SUPERIOR AVE. TELEF.: HE 1-6339

KREIPKITĖS Į MUS — GAUSIT GERIAUSĮ PATARNAVIMĄ BILL SCHLEKIE PLUMBING CO.

Vincas Šlekys
ELEKTRINIS SURŲ IŠVALYMAS
VARINIŲ VANDENS VAMZDŽIŲ PRAVEDIMAS
SW 1-0327 VU 3-5063

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

6210 Dibble Ave.,
Cleveland 3, Ohio
Tel.: EX 1-0376

REMONTŲ DARBAI

Atlieka mažus ir pagrindinius namų remontus, tinko darbus, medžio darbus ir dažymą bei dekoravimą.

V. Rickus
Tel. HE 2-0683
1505 Addison Rd. (52)

PRADĖKIT MAŽA SUMA! BET PRADĖKIT DABAR!

Santaupos apdraustos iki \$10.000
3% palūkanų.

PASKOLOS JOSŲ PERKAMIEMS AR STATOMIEMS
NAMAMS

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2498
Cleveland, Ohio



GERESNI NAMŲ STATYTOJAI VISUOMET ĮSTATO MONCRIEF

Šildymą ir oro vėsinimą

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai.

Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai grojant geram orkestrui

731 E. 185 ST.

KE 1-9737

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1143

Visi lietuviai laisvalaikį praleidžia savo Klube. Visos lietuvių organizacijos parengimus rengia tik lietuvių salėje.

Klubo ir salės vadovybė visus lietuvius kviečia čia nuolat lankytis, susitikti draugus ir artimuosius.

Pilnai padengta apdrauda

HI 2-7626

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS
Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
1132 Summit Dr. Cleveland 24, Ohio

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio
OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521
Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.
Sutaisau paskolas pirmo morgio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
25 metal simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue ENDicott 1-1763
936 East 185 Street KE 1-7770



DIRVA

★★★
THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6344, Redaktorius Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Kaip V. K. Banaitis kuria operą

Būnant Londone pas mūsų min. B. K. Balutį, viename laikraštyje mačiau žinutę, kad kompozitorius V. K. Banaitis yra baigęs rašyti lietuvišką operą "Jūratė".

Grįžęs į New Yorką, užtrukau kelias dienas, užėjau pas mano draugą Juozą Ginkų, kuris turi saldinių palocių Brooklyne, patikrinti, ar tai tikra teisybė, nes pas Juozą Ginkų šneina visos informacijos.

Radau malonų teisininką adv. Nargelevičių. Tai kartu nuėjau netolima pas prof. Banaitį reikalą ištišti. Pasirodo, kad operos parašymas tuo dar nepabaigtas. Lieka dar stambus ir brangus darbas — jos orkestravimas, t. y. jau parašytos muzikos išdėstymas pilnam simfonijos orkestrui. Kiek tos operos kūrimo reikalo buvo man tiesioginiai žinoma, ta proga norėčiau papasakoti jos kūrimo aplinkybes. Ir kadangi tas visas milžiniškas darbas tikrai dar nėra užbaigtas, norėčiau atkreipti mūsų muzikų, mylinčių visuomenės dėmesį, nuo kurio daug priklausys sekminga pabaiga.

Dar 1952 metų spalio mėnesį a. a. muzikas X. Strumskis iš Brooklyno, N. Y., parašė atsisaukiamą spaudoje ir kreipėsi privačiais būdais į senuosius bei naujuosius lietuvių kultūrininkus, ypač muzikus Amerikoje, kad būtų sudarytas keliolikos asmenų būrelis, kurie sudėję per mėnesį po 10 dolerių, sudarytų sąlygas žymiam Lietuvos kompozitoriui K. V. Banaičiui sukurti naują lietuvišką operą "Jūratė". Kiek atsimenu, X. Strumskius tada pasisekė surasti 8 asmenis, kurie sutiko mokėti po 10 dol. per mėnesį.

Ir prof. Banaitis pradėjo "Jūratę" rašyti... Tai buvo labai kuklus fondas — tik 80 dolerių per mėnesį žmogui pragyventi. Bet p. Banaitis džiaugėsi, kad prisidėdamas prie kitų jo pajamų, jis galės pragyventi. Jei būtų atsiradę nors 12 asmenų, tai kompozitorius, sakėsi, būtų galėjęs operos kūrybai paskirti visą laiką. Tada jis būtų atsisakęs nuo privačių pamokų ir tikėjosi per porą metų visą darbą užbaigti. Tai nedaug, bet Banaitis yra viengūnis, negėriantis, nerūkantis ir "neuliojantis" žmogus. Būtų galėjęs išsiversti.

Toks buvo pirmas planas ir pirmi gražūs pasižadėjimai. Tikrenybėje pasirodė ne taip "poetiškai". Tikrai prisidėjo tik šeši asmenys, tačiau iš jų tik keturi rėmė tvarkingai ir punktualiai.

Taip dalykams nuėjus, kompozitorius, vietoj nuo privačių pamokų atsisakęs, turėjo jų dar daugiau paieškoti, kad galėtų išgyventi. Tą nedidelę "operos Fondo" paramą jis galėjo panaudoti tik vasaros mėnesiams, kada, atleides mokinius, galėjo atsidėti išimtinai operos kūrybai. Ir tuo būdu per dvi savaites vasaras jis parašė tris ilgus naujosios operos aktus.

Žiemomis jis negalėjo prie operos dirbti, nes nepajėgė išinuomoti gerai apšildomo kambario. Kompozitorius turi kaulų reumatizmą, kuris paaštrėja žiemos metu. Ir taip, tokiose sąlygose gyvendamas, kompozitorius gerokai apsunksino save ir gal trumpino savo gyvenimą.

Mirus p. Strumskis, kuris iš

J. J. BACHUNAS, Sodus, Mich. tol labai uoliai ratelio dalyvių ragindavo pildyti pasižadėjimą, tas "operos fondelis" beveik visiškai užsūdo. Šiais metais bepaliko tik du rėmėjai — ponis N. Gugienė iš Chicagos ir kitas asmuo. Praeitą savaitę sužinojau, kad dabar liko tik vienas — tas kitas asmuo.

Tokio "fondo" įnašais, nors tas kitas asmuo savo sumą pasiūstė padidinti, kompozitorius, žinoma, nebegalėjo darbu atsidėti. Darbas, kuris būtų normaliai buvęs baigtas per dvejus metus, užsitęsė.

Praėjusį pavasarį nuo gegužės mėnesio kompozitorius buvo rimtai susirgęs strėnų ir kojų nervo uždegimu. Kurį laiką negalėjo nei per kambarį pereiti. Vasarai pasitaisė ir, nors tada New Yorke ėmė siausti karščiai, kompozitorius uoliai grįžo prie savo operos. Man būtų stebuklas, malonus stebuklas, jei kompozitorius pirmąjį uždavinį dabar jau būtų atlikęs, o kitas tektų paskirti orkestracijai ir t. t.

Kadangi "Jūratė" buvo numatyta ilga, trijų veiksmų opera, tai jos orkestravimas užsitęs ilgai. Ir čia reikės dar paramos, ir didelės paramos kompozitoriui, kol visa bus užbaigta. Kompozitoriaus draugai, Lietuvos muzikai, vargonininkai ir kiti meno mėgėjai, kurie pasituričia gyvena, padarytų gerą darbą prisidėdami savo idealistinėmis aukomis prie lietuviškos operos užbaigimo, pasitoviai pasiūsdami paramą tiesiai adresu: K. V. Banaitis, 377 So. 4th St., Brooklyn 11, N. Y. Arba per Dirvą.

Užsimojęs čia kiek papasakoti, kas man buvo tiesioginiai žinoma apie lietuviškos Banaičio operos kūrimą, nei negalvoju, kad vėl pradėsiu raginti aukoti. Bet va, kažkaip nukrypau į šalį, ir savo pažado neišlaikiau. Prakalbėjau taip, kas laikoma "nusiobudusia kalba".

Ir jei straipsnio pabaigos neišbraukiau, tai patikėkite man — su labai "pikta mintimi". Tegu, pagaliau, bolševikai tuo faktu pasinaudoja savo propagandai, vyliodami tremtinius grįžti namo ir sakdami, kad štai, kokios jums kūrybos sąlygos užsieniuose, net Amerikoje... Nei senakurių, nei gerai įsikūrusių naujakurių jie tuo, aišku, nesu-

vylios. Bet tegul būna vieša gėda užsienio lietuviams, jų įstai-goms, jų politikai, jų gražiakalbiamis veikėjams. Matyti, reikia, kad pikčiausias mūsų priešas ir okupantas mus sugėdytų. Patys savo kultūrinių reikalų nesuprantame, ir niekas nebegali padėti. Tad, tegu priešai savo propagandoje mus gėdina...

Ir jie mus gėdys teisingai, jeigu taip toliau laikysimės. Sakoma, kartais, kad neturėjom ir neturėsime didelės kariuomenės, kad ne ginklu laisvę atkovosim ir išlaikysim, kad mūsų dvasinė stiprybė — tai mūsų tautinė kultūra, menas, muzika, daina, literatūra.

Sudedame pinigų politikieriams pjaustis ir jų ilgomis kelionėms apmokėti, taigi išmėtame dideles sumas lietuviškų dolerių mėginami mums artimą sveimtautį politiką į valdžią išrinkti, kartais jų abejotino naudingumo brošiūrėlėms leisti ir tarnautojams išlaikyti. Bet žau mus Lietuvos kompozitorius, jų pasireiškęs gerais veikalais, su susilpnėjusia sveikata iš patriotinio pasišventimo, kūrta naują operą, kurią vėliau gal ne vienas didžiunosimės, — bet jis šiandien ją kūrta beveik be jokių pragyvenimo šaltinių ir dabar šiek tiek palaikomas tik vieno žmogaus.

Maniau, kad tokį faktą (ne retą!) verta atžymėti, nors manė už tai ir dideliu "nedorėliu" palaikytų...

Mūsų rėmėjai

Prenumeratą pratęsdami Dirvos fondui aukas atsiuntė:	
Verbalis R. J., Wilkes-Barre	1.00
Vidmantas St.,	
Melrose Park	2.00
Zmuidzinis V., Rochester	1.00
Dabrila V., Worcester	1.00
Jakubonis J., Chicago	3.00
Ramonas K., Chicago	2.00
Ambrasiejus J. Brooklyn	1.00
Klimas M., Linden	2.00
Januškevičius K., Rochester	1.00
Labuckas J., Brockton	1.00
Pečkaitis P., Worcester	1.00
Lingis V., Pontiac	3.00
Urban J., Shenandoak	1.00
Aukotojams tariame nuoširdų acių.	

Pranešam draugams ir pažįstamiems, kad tolimam Sibire mirė

A + A

VET. GYDYTOJAS PRANAS GELAZIUS

Gedulingos pamaldos už jo sielą, bus atlaikytos Chicagoje, Švenčiausios Panelės Marijos Gimimo bažnyčioje, 6812 So. Washtenaw Ave. šių metų lapkričio 26 dieną, šeštadienį, 8:30 val. ryto.

Prašome visus draugus ir pažįstamus pamaldose dalyvauti.

Nuliūdę giminės

* SPAUDA *

SICLO VLIKO REFORMAS

"Sandara" (lapkr. 11), paminėjusi Hooverio komisijos darbą Jungtinių Valstybės įstaigų reformos reikalu, rašo:

"Ką nors panašaus dabar turėtų padaryti ir lietuviški veiksniai New Yorke. Jų tarpe irgi pasireiškia daug nesklaidumų, vidujinių konfliktų ir peštynių dėl pirmenybės ar prasyto. Patys laisvinimo žygiai, atsidūrę grupinių interesų maiše, negali iš to maišo pasiliuosuoti ir sėkmingai vystytis.

Kas blogiausia, tai kad prie dabartinės sistemos neišvengtinai atsiranda daugiau tarpusavinių kivičių, negu bendro darbo Lietuvos išlaisvinimui. Prašalinimui to nepageidautino reikšnio neatbūtiną yra persitvarkyti taip, kaip partiniai interesai kuomažiausiai varžytų patį svarbiausį tikslą.

Tą būtų galima lengvai atlikti, jei New Yorko grupės ir veiksniai pasikviestų į talką nusimanančius žmones ir pavestų jiems išdirbti perorganizavimo planą. Tai nebūtų komplikotas uždavinys, nes tų įstaigų, kurias reikia suderinti, esama vos keleta.

Mūsų supratimu, svarbiausia kliūtis darbiui darbu laisvinimo srityje yra maišymas "žirnių su kopūstais", kitaip sakant, įvėlimas to darbo į tarpusavinių partinių ermderių klampynę. Tai nėra rimtas ir sveikas reiškinys...

Prie progos vėlta pastebėti ir vieno amerikiečio valdžios pareigūno įspėjimą toms New Yorko grupėms: "Jūs daugiau rūpinatės savo partiniais reikimais, negu Lietuvos išlaisvinimu; smarkiau puolate vieni kitus, negu bendrąjį priešą, kuris laiko paveręs jūsų kraštą..." Šias pastabas reiktų giliai įsidėmėti.

Teisingai kalba "Sandara". Tik ko nėra vilties, tai kad tos "New Yorko" grupės sutiktų įsileisti kokią ekspertą iš šalies Vlikiui sutvarkyti, ypač atskirti "žirnius nuo kopūstų"...

A. Juška "Drauge" (lapkr. 16) siūlo reformas kitokiais pagrindais:

"Mūsų dabar egzistuoja keturios srovės — krikščioniškoji, tautininkiškoji, laudininkiškoji ir socialdemokratinė. Toli gražu jos savo didumu nėra lygios. Juo didesnė srovė, juo daugiau turėtų turėti atstovų Vlike. Krikščioniškas blokui atitektų daugiausia atstovų. Tą turėtų pripažinti kiti, jei tik vadovautųsi objektyvumu, ko mes galėtume iš jų tikėtis. Iš kitos pusės krikščioniškoji srovė negalėtų reikalauti absoliučios daugumos, tačiau iki jos truktų tik dviejų ar trijų atstovų. Visi keturi blokai turėtų turėti atstovų skaičių. Kiek vietų jie pavestų savo giminėms organizacijoms, būtų jų vidaus dalykas, į kurį neturėtų teisės kiti šiti. Visam Vlikiui nebereikėtų svarstyti, ką į Vliką priimti, ką iš Vliko išjungti — keturi blokai turi nustatyti atstovų skaičių, jiems tas klausimas paliekamas. Gal tektų pasekti Alto pavyzdį: principiniuose dalykuose kiekvienas blokas Vlike turi veto teisę".

Aišku viena — jau ir "Drauge" yra vietos mintims, kad reikia tvarkytis, ką nors daryti. Bet ar tas planas realus, tai kitas klausimas. Kas gi nustatys, kiek katras "blokas" turi turėti vietų? Kodėl A. Juška, kad ir nusileisdamas nuo 85 procentų, būtinai mano, kad jo blokui turi priklausyti tik dviem ar trim vietom mažiau, kaip pusė? Iš kiek? Kas padalins vietas tarp ikusių trijų? Kas būtų, jei kas imtų piktnaudžiauti veto teise?

O pagaliau, argi čia dėl tos aritmetikos visi keblumai? Jei-gu reformos remiamos tik aritmetiniais veiksmais, tai jokių reformų nepasidarys, nes gi kaip tik iš aritmetikos visi blogumai ir išeina...

Toliau A. Juška rūpinasi frontininkų sujungimu su krikščionimis demokratais. Sako:

"Atsakytina minties sujudinti šią grupę vėl į vieną

partiją. Vienu sąrašu jos gal-eis tik laisvoje Lietuvoje, renkant laisvą ir demokratinę seimą. Frontininkų grįžimui į Vliką iniciatyva turėtų paeiti iš krikščionių demokratų viršūnių. Be sąlygų išpildymo grįžimas yra neįmanomas, tačiau dėl jų galės būti derybos draugiškoje ir broliškoje dvasioje. Jei kam buvo padaryta asmeninė skriauda, turėtų būti atitaisyta, tačiau tas viskas nebūtinai turėtų būti viešai reklamuojama".

Niekur nėra parašyta, ar frontininkai eis su krikščionimis demokratais viename sąraše į Lietuvos seimo rinkimus, ar ne. Praeityje krikščionys demokratai irgi ejo į rinkimus mažiausia trimis vardais... O dėl ateities, tai dar iš viso peranksti planuoti.

A. Juška čia pripažįsta, kad frontininkai eis su krikščionimis dėl asmeninės skriaudos, kurią reiktų atitaisyti. Jeigu čia turima galvoj J. Brazaičio vieta Vykdomojo Taryboje, tai vis dėlto kažin ar tik nuo krikščionių demokratų viršūnių iniciatyvos tas gali priklausyti...

Patys frontininkai apie tai kitaip galvoja. "Laisvoji Lietuva" (lapkr. 10) rašo:

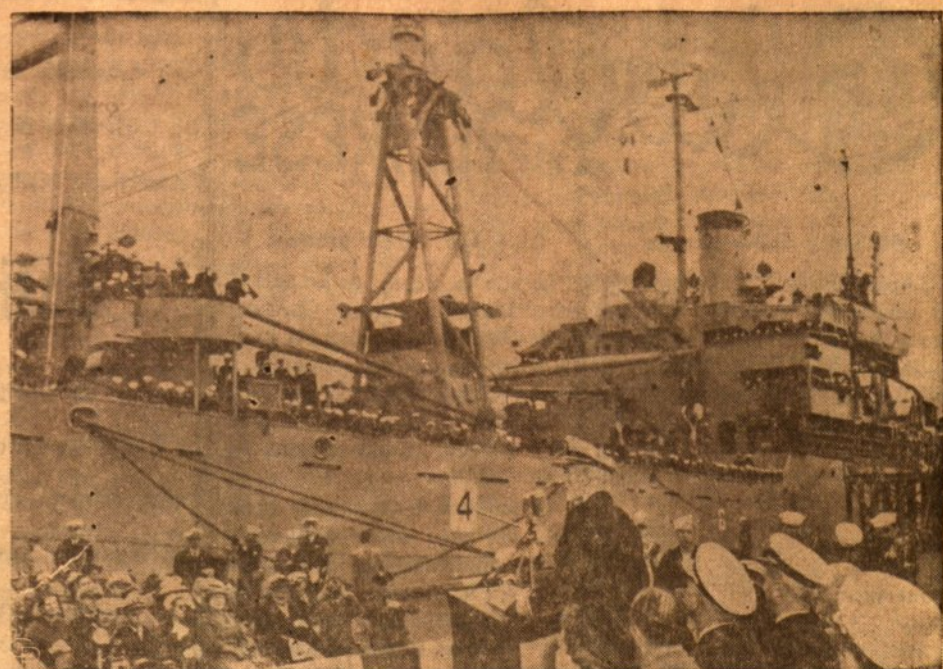
"...lapkričio 6 d. Čikagoje įvykęs frontininkų susirinkimas, sutraukęs arti 150 frontininkų ir jų simpatikų... Pirmasis į frontininkus praneško svečias iš Prancūzijos E. Turauskas. Nors jis yra krikščionis demokratas, bet frontininkus daugiau gyrė, kaip savuosius... Prof. J. Brazaitis pareiškė, jog prieš metus LF atstovas Vlike prof. Z. Ivinskis įteikė pareiškimą, pranešdamas apie LF pasitraukimą, kai į LF teisingus reikalavimus politinės partijos neatsižvelgė ir rezistenciniai sąjūdžiai buvo nustumti į užpakalį. Tada kai kurios politinės partijos Vlike džiaugėsi, sakydamos, jog LF pasitraukimu baigėsi bėdos ir prasidės darnus bendradarbiavimas. Džiaugsmas buvo labai trumpas. Vlikas žengė atgal ir pasidarė ligustu nesutarimų pavyzdžiu. Lietuvių frontas pasitraukdamas nekleido. Jis nėra Vliko negerovų dalininkas.

Toliau Lietuvių Fronto centro valdybos pirmininkas pareiškė, jog dabartinius pasitarimus Vliko reformų reikalu veda tos pačios vlikinės grupės. Rezistenciniai sąjūdžiai ten neatstovaujami. Visą atsakomybę neša politinės partijos. Nesimato ženklų, jog vlikiniai derybininkai būtų pasirinkę visų lietuviškųjų jėgų sutelkimo kelią. Lietuvių Fronto nusistatymas Vliko atžvilgiu lieka nepasikeitęs. Jis lieka už Vliko ribų".

Tame susirinkime dalyvavusieji frontininkai ir kiti patvirtina, kad ir p. E. Turauskas ir p. J. Brazaitis tikrai taip kalbėjo. Kas čia nesuprantama, tai tik tas — kaip J. Brazaitis galėjo dėti į "Darbininką" straipsnį dėl kitų išėjimo iš Vliko, kuriame rašoma visai priešingai, negu jis kalba ir daro?

"Vienybėje" (lapkr. 18) Emilija Čekienė rašo:

"Jei tautininkai ir kiti pasitraukusieji, anot Vienybės redaktoriaus ir Draugo išvedžio-



Admirolas Richard A. Byrd kalba laive prieš ekspediciją į Pietų Ašigalį.

jimų, blogai padarė pasitraukdami, tad kodėl ne vienas jų neprimena, kad ir Vlikas blogai elgiasi, neįsiskodamas tų pasitraukimų išvengt. Tuo labiau, kad tai nebe-pirmas pasitraukimas. Vlikas turėtų ir pats susirūpinti, kaip tos disharmonijos išvengti...

"Bendruomenės rinkimai parodė, kad ne vien krikdėmai turi pasitikėjimą bei užnugarį, bet ir tautinės grupės. O pagaliau, kad ir tokia smulkmena, kaip Vliko nario dr. P. Karvelio New Yorke neseniai įvykusi paskaita, kurios pasiklausyti iš didžiojo New Yorko tūkstančių lietuvių tesurinko vos saujelė. Aiškus Vliku nesidomėjimo ir nepasitikėjimo įrodymas.

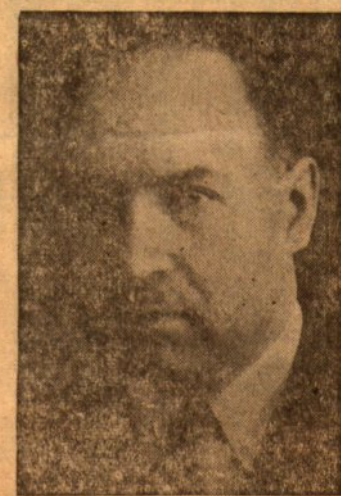
"Būdinga ir tai, kad dr. P. Karvelis savo paskaitoje pabrėžė, jog Vlike vykstančius nesklaidumus sumažinti daugiausia esą galėtų prisidėti spauda. Iš to matome, kad Vlikas tų nesklaidumų šalinti nemanoma, o tik nuslėpti, nekelti viešumon, įvedant laikraščiams cenzūrą. Tad nenuostabu, kad nuo tokio Vliko skelbiamo "demokratiškumo" ir bėga demokratinės politinės grupės".

SVETIMOMIS LIGOMIS SERGA

"Drauge" (lapkr. 14) V. Bgd. primena, kad "tautinė mintis nėra vien tautininkų nuosavybė". Tikra tiesa, ir tautininkai ne vieną kartą yra pabrėžę, kad reikia skirti tautinę mintį, tautinius jausmus, įsitikinimus, pažiūras nuo organizacijos ar srovės pavadinimo. Vardas visada yra siauresnė sąvoka. Pavyzdžiui, argi krikščionybė ir demokratija yra vien tik krikščionių demokratų partijos ar sąjungos monopolis?

Toliau V. Bgd. sielojasi tautininkų likimui:

"Atsisikrymas nuo visos tautos (ne nuo visos tautos, o tik nuo nesusitvarkancio ir nesukalbamo komiteto! Red.) jos laisvinimo kovoje tautininkams yra pavojingesnis, negu betkuriai kitai grupei. Savo rašte, deklaruojančiame pasitraukimą, buvusi (kodėl buvusi? Juk ji tebėra. Red.) tautininkų vadovybė rašo, "kad dalyvauti šiame komitete nebėra prasmės"... Ar jie neturėtų stengtis dalyvauti visur, kur tik kas liečia Lietuvos laisvinimą, ar tai būtų tarp-tautinės, ar mūsų pačių organizacijos... Bet jie sako, kad nemato prasmės. Tik kažin ar



A. S. TRECIOKAS,

darbštus SLA veikėjas, kandiduoja į SLA išdininkus. Visi SLA nariai kviečiami už jį balsuoti.

tas "nebėra prasmės" nereiskia, kad tautininkų vadovybė savo ligšioliniame kelyje nebemato prasmės. Jie priejo aktyvų. Jų pasitraukimas iš Vliko sutampa su gilesne jų krize, negu jie sugeba pastebėti. Mes linkėtume, kad jie atrastų prasmę tiek savo tautiškume, tiek lietuvių tautos pastangose išsikvoti laisvę".

Gerai linkėjimai niekad nekenkia, tik šiuo atveju besisūlęs gydytojas neatrodo labai gabus diagnostikas. Be to, jei jau taip visur būtina būti, kodėl V. Bgd. nestoja, pvz., į LRS?

Amerikos Lietuvių Sąskrydis Washingtone

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Pirmininkas Dr. S. Biežis, lankydamasis Europoje aiškinosi ir kai kuriuos klausimus sąryšy su numatytu Amerikos lietuvių sąskrydžiu. S-gos Centro Valdyba užgryė Dr. Biežio žygius ir nutarė ruošti didelį Am. lietuvių sąskrydį Washington, 1956 m. birželio 13-14 dienomis. Sąskrydžio tikslas — ryškinti visuomenei, o ypač politiniams sluogsniams, Lietuvių tautos išlaisvinimo bylą ir aktualinti josios eigą.

Sąjungos Centro Valdybai maloniai kviečiant, sąskrydžio ruošai vadovauti sutiko adv. A. Olis. Jam talkininkaus visa Centro Valdyba ir specialus sąskr. komitetas. Sąjungos Pirmininkas ir kt. komiteto nariai numato asmeniškai lankytis skrysiuose, aiškinantis sąskrydžio ruošą ir skyrių uždavinius šiame darbe. Tais nat ruošiamas tuo klausimui platesnis atsisaukimas.

Norima, kad šis sąskrydis pralenktų savo apimtimi iki šiol Sąjungos praveistuosius sąskrydžius ir kad jo darbu pasiekos pasiektu ne tik amerikiečių, bet ir kito laisvojo pasaulio opinią.

VERTA DĖMESIO

Pirkdamas vis netikėjau reklama, kad su radiju galima girdėti LIETUVĄ per Vilniaus radijo stotį lietuviškai. bet tai yra tikras dalykas. Girdėjau puikiai ne tik pranešimus, bet ir muzikos kūrinius. Skambinant girdėjau B. Dvarioną. Taipgi puikiai girdisi ir kiti Europos miestai.

Irgi netikėjau, kad su ta pačia mašinėle galima rašyti lietuviškai ir dar keturiomis kalbomis, bet tikras dalykas yra, o ne reklama.

Šias prekes pirkau pas J. Karvelį, 3322 So. Halsted St., Chicago, Ill.

J. Kaunas
Detroit, Mich. (47)

610 senelių skursta tremties

lageriuose — palengvink jų se natvės dienas — aukok šio vaujaus metu.